

FORUM ZA SLOBODU ODGOJA

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA
ZA 2019. GODINU**

Forum za slobodu odgoja je korisnik institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge.

Forum za slobodu odgoja osnovanje 21.prosinca 1992.godine, a registriran 9.lipnja 1998.godine.

Godina 2019. je **27. godina djelovanja**.

UPRAVNA TIJELA

Upravni odbor

dr. sc. Branko Ančić, predsjednik
dr. sc. Mladen Domazet, član
dr. sc. Tea Pavin Ivanec, članica
Marija Roth, članica
Davorka Pekišić, članica

VOLONTERKE

Marcela Velfl
Daniela Pecolaj
Marina Brajdić
Mia Bilić
Nika Pajtak
Nikolina Maršanić
Zrinka Zimić

IZVRŠNI ODBOR

Izvršna direktorica

Eli Pijaca Plavšić

Direktor financija

Denis Čihor

Direktor razvoja i programa

Mario Bajkuša

Voditeljica programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“

Ana Munivrana

ZAPOSLENICI

Voditeljica programa „Medijacija“

Marina Brkić

Voditeljica programa „Volontiranje i aktivno građanstvo“

Višnja Pavlović

Koordinatorica školskih preventivnih programa

Jelena Perak

Asistentica u programu „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“

Vanja Kožić Komar

Voditeljica ureda

Divna Rogić

Asistentica u financijama

Ivana Lacko

Voditeljica programa „Edukacijom do zdravlja“

Biserka Šavora

Godišnji izvještaj o radu Forum-a za slobodu odgoja za 2019. godinu. Zagreb, FSO 2020.

Izrazi koji se koriste u ovome Izvješću, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

SADRŽAJ

UMJESTO UVODA - POGLED NA 2020. GODINU.....	7
POSTIGNUĆA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA U 2019. GODINI.....	10
PROGRAM „UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA“.....	11
PROGRAM „DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA“.....	14
PROGRAM „RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA“.....	26
TRANSVERZALNI PROGRAMI.....	39
ZAGOVARAČKE AKTIVNOSTI I SURADNJE S ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA.....	40
PUBLIKACIJE.....	46
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2019. GODINU.....	49
VIDLJIVOST ORGANIZACIJE.....	52
POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA I DONATORA.....	55
POPIS SEMINARSKIH GRUPA.....	58

Moto Foruma

SRETNA, ODRŽIVA, INKLUZIVNA, SUVREMENA I DEMOKRATSKA ŠKOLA!

Vizija škole

Škola Foruma za slobodu odgoja je podređena dobrobiti učenika te je izuzeta od utjecaja i samovolje vanjskih čimbenika. Ona učenicima omogućava da ostvare svoje obrazovne ciljeve i da razviju svoje potencijale. Učenik je središte škole.

Ona odgaja za ljudsko dostojanstvo i jednakost svih ljudskih bića neovisno o njihovojo boji kože, etničkoj pripadnosti, svjetonazoru i drugim karakteristikama. Ona usađuje dužnost suprotstavljanja zlu i nasilju. Ona je mjesto slobode, kreativnosti i kritičkog mišljenja.

Ona je mjesto učenja primjenjivih vještina, znanja i stavova u skladu s najsuvremenijim spoznajama znanosti, umjetnosti i tehnologije. Ona je mjesto izvrsnosti poučavanja.

Ona je prostor suradnje ravnatelja i učitelja. Oni su prepoznati i priznati kao stručnjaci koji žive svoj poziv posebno njegujući cjeloživotno obrazovanje. Oni su uzori učenicima u slobodi, kreativnosti i kritičkom mišljenju.

Ona je pokretač i mjesto okupljanja lokalne zajednice.

UMJESTO UVODA – POGLED NA 2020. GODINU

Umjesto standardnog osvrta na proteklu godinu koja je bila puna izazova, i unatoč tome rekordna po indikatorima koje smo ostvarili, a o kojima ćete čitati u ovogodišnjem izvještaju o radu Forum-a, donosimo vam pregled aktivnosti i projekata koji nas čekaju u 2020. godini.

Posebnu zahvalu ove godine dugujem prije svega članovima i članicama našeg FSO tima koji su ove godine bili uistinu pred brojnim izazovima i koji su još jednom pokazali koliko je važna solidarnost i ljubav prema poslu koji radimo. Uz velike napore, unatoč brojnim financijskim i organizacijskim poteškoćama koje smo imali, upravo su zaposlenici Forum-a učinili godinu rekordnom, a budućnost manje neizvjesnom (barem kako smo je vidjeli prije COVID-19 krize koja nas je zahvatila).

Naš je tim u 2019. godini bio iznimno aktivan u prijavi projekata te smo ukupno prijavili 40 projekata na domaće i međunarodne natječaje. Gotovo 50% svih prijavljenih projekata odobreno je na natječajima na kojima smo dodatno razvijali nove i postojeće projekte i stručna usavršavanja za učitelje/ice i ravnatelje/ice, roditelje, ali i djecu i mlade. Upravo zbog toga 2020. godina bit će izuzetno aktivna, s puno projekata i velikim brojem uključenih škola, stoga će, vjerujemo, biti prilike da se svatko tko želi uključi u neke od naših aktivnosti.

Od velikih projekata izdvajamo naš projekt „**Start the Change**“ (**Pokreni promjenu!**) koji smo ponovno dobili na centraliziranom Erasmus+ (K3, Social Inclusion) natječaju Izvršne agencije Europske unije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (EACEA), a na kojem su konkurirale sve zemlje članice EU-a, pa dobivanje ovog projekta smatramo velikim uspjehom. Radi se o međunarodnom projektu u koji će biti uključene organizacije iz Sjeverne Makedonije i Portugala, kao i međunarodne organizacije *Network of Education Policy Centers* i *SIRIUS Network*. Ambiciozan projekt provodit ćemo u sljedeće tri godine, a aktivnosti u Hrvatskoj odvijat će se izravno s pet škola. Tim ćemo školama pristupiti cjelovito na način da ćemo raditi s učiteljima/icama, učenicima i roditeljima s ciljem doprinosa razumijevanju i prepoznavanju složenosti i izazova suvremenog društva, kao i jačati njihove osobne, socijalne i građanske kompetencije. Važno je istaknuti kako se radi o dosad najvećem projektu kojii je Forum provodio.

Od međunarodnih projekata ističemo i one koje ćemo provoditi kao partneri. Radi se o projektima kao što su „**HEAD**“ na kojem ćemo u Hrvatskoj, zajedno s POU Korak po korak, razvijati program namijenjen ravnateljima i ravnateljicama na temu inkluzivnog obrazovanja, gorućoj temi u obrazovnom sustavu Hrvatske. Nositelj projekta je *Network of Education Policy Centers*, a projekt će se, uz Hrvatsku, provoditi i u Sjevernoj Makedoniji, Sloveniji i Nizozemskoj. Također, tu su i dva važna Erasmus+ K2 projekta – „**CANDIICE**“ u sklopu kojeg ćemo razvijati kreativne alate i metode koje se mogu koristiti u nastavi vezano za temu poštovanja različitosti i razvijanja građanskih kompetencija djece i mlađih, te „**PROFILE**“ na kojem ćemo, zajedno s II. OŠ Vrbovec, razvijati kurikulum i obrazovne materijale na temu finansijske pismenosti djece i

mladih. Nastavljamo i s ERASMUS + projektom „**Izgradnja rodne jednakosti u školama kroz cjeloviti pristup**“ gdje zajedno s partnerima razvijamo alate i prikupljamo primjere dobre prakse u izgradnji škole koja se kroz kulturu, kurikulum i školske politike zalaže za rodnu jednakost. Ovaj projekt će u sljedeće dvije godine razviti niz kreativnih i korisnih alata kroz koje ćemo potaknuti škole da razmišljaju o važnosti ove teme.

Posebno izdvajamo i naš projekt „**Učimo ih za njihovu budućnost**“ gdje smo u suradnji s Krapinsko-zagorskom županijom i Gradom Rijekom započeli s uvođenjem Građanskog odgoja i obrazovanja u Krapinsko-zagorsku županiju. Ono što nas na projektu čeka u 2020. godini je konačno i „Akademija za ravnatelje“ koju već nekoliko godina razvijamo kao jedan od važnih programa neformalnog obrazovanja ravnatelja. U izradu programa uključili smo naše interne stručnjake i stručnjakinje, ali i vanjske suradnike koji su se godinama bavili upravo ovom temom te u siječnju počinjemo s prvim od pet modula u kojem će sudjelovati 21 ravnatelj/ica iz Krapinsko-zagorske županije i Grada Rijeke.

Od domaćih projekata izdvajamo naš projekt „Sretno dijete“ koji ćemo ove godine u partnerstvu s 8 škola iz cijele Hrvatske provoditi zahvaljujući potpori Ministarstva znanosti i obrazovanja, gdje ćemo sa školskim timovima i učenicima, kroz seminare i školske projekte, raditi na jačanju njihovih socijalno-emocionalnih kompetencija i rješavanju sukoba kroz program Vršnjačke medijacije.

S većim brojem škola u Zagrebu, Zagrebačkoj županiji, ali i drugim županijama, radit ćemo i dalje na prevenciji vršnjačkoga nasilja putem našeg programa „Možemo to riješiti“ te ćemo nastaviti pružati edukaciju i stručne resurse djelatnicima škola u području osobnog i socijalnog razvoja djece i mladih.

Nastavljamo i dugogodišnju suradnju s Uredom za informiranje Europskog parlamenta u Zagrebu na provedbi projekta „Škole ambasadori EU parlamenta“.

U suradnji s GOOD inicijativom nastavljamo s radom u lokalnim zajednicama i uvođenju građanskog odgoja i obrazovanja u gradove i županije po „riječkom modelu“. Provodit ćemo i mentorske susrete s dosad uključenim školama te im ponuditi dodatne oblike edukacije za one teme koje se pokažu kao ključne. U prvoj polovici godine u suradnji s GOOD inicijativnom planiramo i organizaciju konferencije o rezultatima PISA testova gdje ćemo konkretizirati aktivnosti kojima ćemo doprinijeti razumijevanju PISA-e, ne samo među nositeljima obrazovne politike i učiteljima/icama, već i među roditeljima i učenicima, ali i u široj javnosti. Također, kao i posljednjih nekoliko godina, 1. lipnja organizirat ćemo konferenciju „Obrazovanje u fokusu“ kroz koju ćemo analizirati status obrazovne reforme.

Od naših standardnih godišnjih aktivnosti izdvajamo Godišnju konferenciju školske medijacije koju planiramo za početak svibnja te dodjelu Priznanja „Stjepan Cipek“ učiteljima/icama i školama koja tradicionalno dodjelujemo povodom Međunarodnog dana učitelja 5. listopada. Naš „Oboji svijet“ natječaj u 2020. godini obilježit će 10 godina provedbe i dio aktivnosti planiramo organizirati u Rijeci jer će Rijeka biti Europska prijestolnica kulture s temom „Luka različitosti“.

Uz sve ovo, tijekom godine razvijat ćemo i nove publikacije od kojih posebno izdvajamo nove priručnike u sklopu našeg projekta „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje“ koji će u budućnosti,

vjerujemo, doseći svoj vrhunac jer metodologija odgovara trenutnoj provedbi novih predmetnih i međupredmetnih kurikuluma.

Od novih programa planiramo tijekom godine razviti novi seminar za učitelje/ice pod nazivom „Upravljanje razredom“ koji će biti namijenjen prvenstveno razrednicima kako bi kvalitetnije surađivali s roditeljima, ali i provodili aktivnosti sa svojim razredima, a planiramo i dodatni rad na razvoju programa održivog razvoja.

I za kraj, ali ne najmanje važno, zahvaljujemo svim školama, učiteljima/icama, ravnateljima/icama te djeci i mladima koji su u ovoj godini bili dio naših projekata i programa. Zahvaljujemo i našim vanjskim suradnicima i suradnicama, našim volonterkama, našim članovima i članicama Upravnog odbora kao i članovima i članicama Foruma koji iznimno doprinose našem radu, a vjerujemo da će to činiti i u sljedećoj godini.

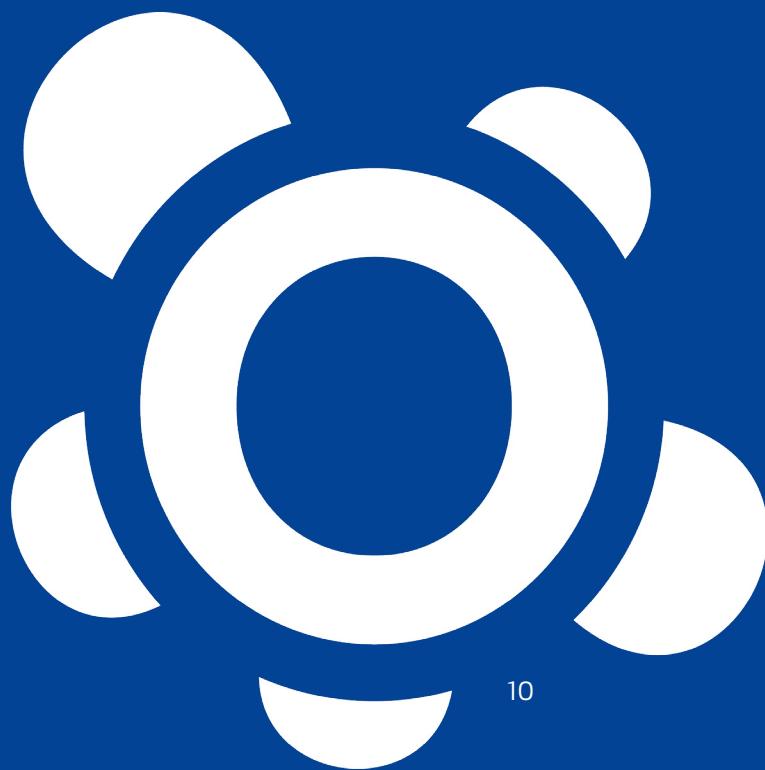
Eli Pijaca Plavšić

Izvršna direktorica

POSTIGNUĆA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA U 2019. GODINI

- Prijavljeno je **40 projekata** od čega je 21 odobren;
- Održano je **55 edukacija** od čega ih je 87% bilo financirano s projekata koje je dobio Forum za slobodu odgoja te su za polaznike bile besplatne;
- U edukacijama je sudjelovalo **1322 polaznika**, dodijeljeno je **1260 potvrda** o stručnom usavršavanju ili sudjelovanju;
- 450 polaznika je bilo prvi put na seminarima stručnog usavršavanja što čini jednu trećinu ukupnog broja svih polaznika;
- U našim edukacijama sudjelovali su polaznici iz 138 škola što čini oko 10% osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj;
- Polaznici su naše edukacije ocijenili prosječnom ocjenom 4,84, a
- 99,2% polaznika preporučuje edukacije Foruma za slobodu odgoja kolegicama i kolegama;
- zdali smo sedam novih publikacija;
- Na natječaju Europske komisije (EACEA) dobili smo do sada najveću finansijsku potporu za provedbu projekta „Start the Change!“, a projekt počinjemo provoditi u 2020.

PROGRAM „UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA“

Voditeljica programa Unaprjeđenje poučavanja: Eli Pijaca Plavšić

Asistentica: Divna Rogić

Postignuća u 2019. godini:

U sklopu programa održane su tri seminarske grupe s ukupno 63 polaznice i polaznika koji su edukacije ocijenili s prosječnom ocjenom 4,75. S radom su završile dvije kotizacijske seminarske grupe, Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi i Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje.

Uspostavili smo suradnju s Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, gdje smo, u sklopu projekta *Radionice za razvoj nastavnčkih i studentskih kompetencija* održali seminar Poučavanje i vrednovanje usmjereni ishodima učenja. U najavi za 2020. godinu je održavanje još dviju seminarskih grupa – jedna ALCT grupa i jedna grupa “Poučavanje i vrednovanje usmjereno ishodima učenja”.

U više navrata smo raspisali poziv za novu seminarsku grupu u programu “Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje”, no nismo uspjeli dobiti dovoljno prijava kako bismo počeli s održavanjem. Razlog tomu možemo pronaći u tome što je riječ o kotizacijskoj seminarskoj grupi te obavezama i opterećenjem koje odgojno-obrazovni radnici imaju kako bi nadoknadili razdoblje kada nije bilo nastave zbog štrajka učitelja.

Projekti unutar ovog programa su: „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje“ (provodi se od 1998.), „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“ (provodi se od 2003.), Priznanja FSO-a „Stjepan Cipek“ (provodi se od 2004.) i „Poučavanje i vrednovanje usmjereno ishodima učenja“.

Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje

U ožujku 2019. s radom je završila seminarska grupa koju je poхађao 21 sudionik. Prosječna ocjena seminara je 4,82.

Iskustva sudionika su pozitivna, naglašavanju primjenjivost naučenog u svakodnevnom radu u učionici te ugodnu i poticajnu atmosferu na seminaru.

Iz anonimnih evaluacija:

- *Odlična radionica koja mi je podigla samopouzdanje u vrednovanju učenika.*
- *Lijepo, sažeto, koncizno. Dopušta se iznošenje argumenata, formiranje stavova, a to je korisno!*
- *Pohvale za osluškivanje publike i prilagođavanje načina rada i odmora sukladno individualnim potrebama.*
- *Pohvalujem, nastavite tako, mene ste motivirale.*

Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi

Seminarska grupa je s radom završila u ožujku 2019., sudjelovalo je 24 sudionika te je prosječna ocjena seminara 4,62. Riječ je o kotizacijskoj grupi u kojoj su sudjelovali profesori i asistenti sa Sveučilišta iz Zagreba, Rijeke i Osijeka.

Iz evaluacija:

- *Više razmišljam o samom cilju predavanja, kako da studenti nauče gradivo, što imaju kao prethodno iskustvo, važnije mi je da se poučavanje približi njihovim potrebama*
- *Studenti su aktivniji i zainteresirani za rad, stvaraju se atmosfera u kojoj je lakše razgovarati o nedoumicama i nerazumijevanju, više propituju gradivo i reflektiraju se na to.*
- *Upoznala sam druge nastavnike iz različitih područja i s različitih sveučilišta te uvidjela da imamo slične probleme i dileme, što je doprinijelo mom samopouzdanju kao nastavnika*
- *Preporučujem seminar, posebno mi se važnim čini to što pomaže u oživljavanju ne samo nastave, već i u poticaju studenata na veći angažman, ali i pomalo osnažuje/vraća volju za samom nastavom kod nastavnika.*
- *Seminar je koristan, jer kolege u mom području nemaju priliku tijekom svog obrazovanja nigdje naučiti ništa o načinima i tehnikama predavanja i držanju nastave općenito nego rade na intuitivnoj razini ili kao što su to radili njihovi profesori.*
- *Preporuka za seminar, jer može doprinijeti kvaliteti nastave, ali i drugim elementima rada u visokom obrazovanju. Razmjena iskustva s drugima i promišljanje o različitim pitanjima su ključni u tome.*
- *Nakon odslušanog seminara, najvažniji mi se čini poticaj na stalno učenje, planiranje, samovrednovanje i kritičko promišljanje vlastitog rada.*

Poučavanje i vrednovanje usmjereni ishodima učenja

Seminar se održao u sklopu projekta *Radionice za razvoj nastavničkih i studentskih kompetencija* Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na jednodnevnom seminaru je sudjelovalo 18 nastavnika i asistenata fakulteta, prosječna ocjena je 4,83.

Iz evaluacija:

- *Odlična radionica, potakla me da razmislim o tome što još možemo uključiti u nastavu.*
- *Smatram da bi vaša radionica trebala biti obavezna za svakog sveučilišnog nastavnika jednom u 5 godina.*
- *Znat ću kako pravilno napraviti izvedbeni program za svoj kolegij. Kako studentima prezentirati ishode učenja i kako provjeriti jesu li ih usvojili.*

PROGRAM „DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA”

Voditelj programa „Demokratizacija škola”: Mario Bajkuša

Voditeljica programa „Volontiranje i aktivno građanstvo”: Višnja Pavlović

Postignuća u 2019. godini:

U sklopu programa održano je 13 edukacija s 294 polaznice i polaznika koji su edukacije ocijenili prosječnom ocjenom 4,83, a 99% polaznika preporučuje edukacije ovog programa drugim kolegicama i kolegama.

Školski volonteri: osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa

Projektom „**Školski volonteri: osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa**“ studenti i mladi nezaposleni stručnjaci u radu s djecom i mladima, organizacije civilnog društva i škole zajedničkim su snagama osmisile održive i kvalitetne volonterske programe u školama te na taj način izgradile dugoročne volonterske programe i akcije. U projektu je sudjelovala 21 škola u tri regije: Zagreb, Osijek i Split.

Ovaj dvogodišnji projekt koji je finansijski podržala Europska unija iz Europskog socijalnoga fonda, Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020., a sufinancirao Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, završio je 31. svibnja 2019. godine. Tijekom njegove provedbe više od 1600 učenika sa svojim učiteljima, roditeljima i članovima lokalnih zajednica doprinosilo je boljitu društva kroz školsko volontiranje. Završna aktivnost projekta bila je konferencija „**Volontiranje u školi – vrijednost za sadašnjost i budućnost**“ održana u svibnju 2019. godine u Zagrebu.

U sklopu projekta nastala je i publikacija „Školski volonteri: dobrobiti volontiranja u školama“ podijeljena u dva dijela. U prvom dijelu predstavljeni su rezultati istraživanja o dobrobitima volontiranja u 21 školi koje su bile uključene u projekt (u tri regije). Istraživanje su provele naše suradnice i istraživačice prof. dr. sc. Majda Rijavec i doc. dr. sc. Lana Jurčec. U drugom dijelu publikacije predstavljeni su školski volonterski projekti i primjeri dobrih praksi volonterskih akcija koje su se provodile u školama uključenima u projekt. Projekti predstavljaju veliki trud i rad prvenstveno koordinatora/ica školskih volonterskih programa u svim školama, naših vanjskih volontera i volonterki koje su se uključile u rad škola te svih volontera i volonterki,

učenika i učenica, točnije njih 279, koji su svoje slobodno vrijeme koristili kako bi dali svoj doprinos zajednici i bili uključeni u dugoročne volonterske programe u svojim školama u šk. godini 2017./2018. te 2018./2019. Također, velik je doprinos projektu dalo i preko **1600 učenika** iz navedenih škola koji su bili uključeni u **75 provedenih volonterskih akcija**.

Učimo ih za njihovu budućnost: podrška i osnaživanje učitelja_ica i ravnatelja_ica u izgradnji održive i demokratske škole

Dana 30. ožujka 2019. započeli smo s provedbom našeg novog projekta „Učimo ih za njihovu budućnost: podrška i osnaživanje učitelja_ica i ravnatelja_ica u izgradnji održive i demokratske škole“ koji će se provoditi uz potporu Švicarsko-hrvatskog programa suradnje i Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Cilj projekta je doprinos održivom razvoju lokalnih zajednica i poboljšanju kvalitete života kroz razmjenu znanja i iskustava. Projekt želi doprinijeti ostvarenju tog cilja izgradnjom kapaciteta i razvijanjem kompetencija nastavnika i ravnatelja s ciljem davanja doprinosa kvalitetnom obrazovanju i ulaganja u lokalnu zajednicu. Projekt će također podržati postojeće inicijative lokalnih i regionalnih samouprava u području uvođenja i provođenja građanskog odgoja i obrazovanja.

Suradnjom triju hrvatskih organizacija (Forum za slobodu odgoja, Centra za mirovne studije i GONG-a), jedne švicarske organizacije (Verein MUNTERwegs) i dviju jedinica lokalne i regionalne samouprave (Krapinsko-zagorske županije i Grada Rijeke) provest će se nekoliko obrazovnih programa kao podrška i osnaživanje učitelja/ica i ravnatelja/ica u izgradnji održive i demokratske škole u kojoj učenici razvijaju društvene i građanske kompetencije i daju svoj doprinos lokalnoj zajednici.

Tijekom 2019. godine održano je šest od ukupno sedam edukacija za učitelje/ice Krapinsko-zagorske županije koje su proveli stručnjaci iz Forum za slobodu odgoja, GONG-a i Centra za mirovne studije. Isto tako, održan je i jedan dodatni seminar za provoditelje/ice građanskog odgoja i obrazovanja u Gradu Rijeci.

Tijekom 2020. godine održat će se ostali dodatni seminari (dva u Gradu Rijeci i tri u Krapinsko-zagorskoj županiji), prilagođeni potrebama učitelja/ica detektiranim na temelju istraživanja provedenog među sudionicima prve aktivnosti.

Za izabranu skupinu učitelja/ica održat će se petodnevni mentorski trening i studijsko putovanje u Švicarsku. Učitelji/ce će biti izabrani na temelju prethodno definiranih kriterija te postati mentori drugim kolegama u području uvođenja i provođenja građanskog odgoja i obrazovanja.

Na kraju, šestomjesečna Akademija za ravnatelje/ice okupit će 20 ravnatelja/ica osnovnih škola Krapinsko-zagorske županije i Grada Rijeke s ciljem osnaživanja za izgradnju održive i demokratske škole te s ciljem izrade školskog razvojnog plana. Ovo će biti prvi put da Forum za slobodu odgoja provodi program stručnog usavršavanja namijenjen samo ravnateljima/icama.

Time for GOOD education: Participation in the GOOD Coalition

S 2019. godinom završio je i projekt „Time for GOOD education: Participation in the GOOD Coalition“ koji se od 2017. godine provodio uz potporu Fondacije otvoreno društvo. Ovaj projekt rezultirao je nizom vrijednih rezultata:

- Podržano je uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja kao izvannastavne aktivnosti u školama u dvije županije i sedam gradova;
- Osigurane su pretpostavke za uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja u još jednoj županiji;
- Provedena su 33 seminara stručnog usavršavanja na kojima je sudjelovalo 219 odgojno-obrazovnih radnika i radnica i to u Istarskoj, Krapinsko-zagorskoj, Primorsko-goranskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji te u Rijeci, Sisku, Poreču, Puli, Rovinju, Umagu, Pazinu i Zagrebu;
- Na aktualna društveno-politička događanja odgovarano je izradom zbirki nastavnih priprema kako bi odgojno-obrazovni radnici mogli obrađivati navedene teme s učenicima;
- Nizom članaka za roditelje tematizirana je njihova uloga u odgojno-obrazovnom procesu;
- Izdane su dvije publikacije koje će omogućiti daljnji rad na uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja;
- Kroz natječaj „Oboji svijet“ promovirana je tolerancija i prihvatanje različitosti.

Moj okoliš, moja budućnost

Krajem srpnja 2019. godine završili smo dvogodišnji projekt „Moj okoliš, moja budućnost“. Nositelj projekta je bilo Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR), a partneri su bili Forum za slobodu odgoja i Osnovna škola Stjepana Radića iz Brestovca Orehovičkog. Projekt je bio financiran iz Europskog socijalnog fonda.

Tijekom dvije godine provedbe projekta održan je trodnevni seminar za odgojno-obrazovne radnike i zaposlenike organizacija civilnog društva o menadžmentu volontera te je organizirano studijsko putovanje u Portugal gdje su odgojno-obrazovni radnici iz Republike Hrvatske ostvarili kontakte i suradnju sa svojim kolegama iz obrazovnih institucija u Portugalu.

Potom je izrađen program školskog volontiranja koji je uvršten u školski kurikulum i proveden u Osnovnoj školi Stjepana Radića u Brestovcu Orehovičkom. U sklopu tog programa održano je osam volonterskih akcija vezanih za klimu, zaštitu okoliša i klimatske promjene.

Na temelju iskustva sudjelovanja u volonterskim akcijama, učenici su izradili preporuke za predstavnike lokalne samouprave koje su naknadno i uručene predstavnicima Županije.

Organiziran je natječaj za najbolje učeničke rade na temu volontiranja za okoliš. Osim toga, prikupljeno je niz primjera dobrih praksi odgojno-obrazovnih radnika o poučavanju o klimi i okolišu. Skupljene dobre prakse objavljene su u publikaciji: „Malim koracima do velikih promjena: Učitelji i učenici zajedno za zeleniju budućnost!“

Na kraju, održane su diseminacijske radionice u Bedekovčini, Osijeku, Sisku, Kninu i Rijeci.

Škole za održivu Europu

Početkom rujna započeo je projekt „Škole za održivu Europu“ koji financiraju CROSOL: Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske i Zaklada Solidarna iz projekta „Prema otvorenoj, pravednoj i održivoj Europi u svijetu – Projekt predsjedanja EU 2019. – 2021.“

Cilj projekta je osnaživanje i uključivanje mladih i odgojno-obrazovnih radnika (OOR) u rasprave o Globalnim ciljevima Agende 2030 tijekom predsjedanja Hrvatske Vijećem EU-a. Osnaživanjem OOR želi se postići veća zastupljenost Globalnih ciljeva u nastavi, a provedbom učeničkih školskih projekata želi se razviti njihove građanske i društvene kompetencije te približiti njima i lokalnim zajednicama Globalne ciljeve i sve ono što Europska unija radi na ispunjavanju tih ciljeva.

Projekt se sastoji od dva dijela, a u provedbu projekta uključene su starije ambasadorice i stariji ambasadori koji sudjeluju u programu „Škole ambasadori Europskog parlamenta“.

U prvom dijelu je provedeno osnaživanje odgojno-obrazovnih radnika kroz seminar stručnog usavršavanja. Od 25. do 27. listopada održana je prva skupina novog seminara Forum za slobodu odgoja „Kompetencije za održivu budućnost“. Cilj seminara je upoznati odgojno-obrazovne radnike s konceptom održivosti, suvremenim naporima u promicanju i dostizanju održivosti te ulozi obrazovanja i obrazovnim inicijativama za promicanje i učenje o održivosti.

Seminar je vodio Mario Bajkuša iz Forum za slobodu odgoja, a u seminaru su sudjelovala i dva pozvana predavača.

Dr. sc. Branko Ančić s Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu govorio je o stanju stvari i suvremenim izazovima u području održivosti s posebnim naglaskom na odnos između sve tri komponente održivosti – ekološke, ekonomske i društvene. Također, predložio je dokaze čovjekovog negativnog utjecaja na okoliš, prirodne resurse i klimu, ali i neke suvremene inicijative, prakse i aktivnosti koje idu u smjeru rješavanja određenih problema.

Prof. dr. sc. Davor Škrlec, profesor na zagrebačkom Fakultetu elektrotehnike i računarstva te zastupnik u Europskom parlamentu u mandatu od 2014. do 2019., predstavio je polaznicima strategije, inicijative i aktivnosti Europske unije na području održivosti kao i na području ostvarivanja Globalnih ciljeva održivog razvoja. Profesor Škrlec je također upoznao polaznike s procesima u Europskom parlamentu prilikom pripreme pravnih dokumenata kao i o odnosu između Europskog parlamenta i drugih tijela Europske unije u kreiranju javnih politika za održivost.

Tijekom seminara polaznici su se također upoznali s globalnim obrazovnim inicijativama vezanimi za održivost kao i s kompetencijskim okvirima koji promiču obrazovanje za održivost. Posebno su naglašene temeljne kompetencije koje su identificirane kao ključne za život u budućnosti.

U drugom dijelu provedbe projekta, polaznici seminara će, zajedno s učenicima, razvijati školske projekte vezane za jedan od Globalnih ciljeva održivog razvoja u sklopu kojih će razmatrati europski, nacionalni i lokalni kontekst izazova u ostvarivanju globalnog cilja kao i različite napore da se ciljevi kvalitetno dostignu. Školski projekti će se provoditi tijekom prve polovice 2020. godine.

HEAD: Osnaživanje ravnatelja/ica za inkluzivnu školsku kulturu

Početkom studenog 2019. godine započeo je projekt „HEAD: Osnaživanje ravnatelja/ica za inkluzivnu školsku kulturu“ koji će se provoditi do listopada 2022. godine uz finansijsku podršku Europske unije kroz Erasmus+ program.

Nositelj projekta je *Network of Education Policy Centres*. Partnerske organizacije su NSO-CNA *Leiderschapsacademie* iz Nizozemske, Šola za ravnatelje i Pedagoški institut iz Slovenije, Фондацијата за образовни и културни иницијативи „Чекор по чекор“ и Македонскиот центар за граѓанско образование из Sjeverne Makedonije. Na projektu iz Hrvatske sudjeluje, uz Forum za slobodu odgoja, i Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“.

Tijekom projekta, partneri će razviti i provesti program stručnog usavršavanja za ravnatelje/ice s naglaskom na razvoj i izgradnju inkluzivne školske kulture. Programi će se provoditi odvojeno za osnovnoškolske i srednjoškolske ravnatelje/ice. Usporedno s provedbom programa, provodit će se i evaluacija i analiza učinka tih programa kako bi se potom moglo jasnije zagovarati određene promjene vezane za stručno usavršavanje i profesionalni razvoj ravnatelja/ica osobito u segmentu inkluzivnog obrazovanja.

ProFiLE: promicanje financijske pismenosti u Europi

Trogodišnji projekt „ProFiLE: promicanje financijske pismenosti u Europi“ započeo je 1. rujna 2019. godine i financiran je iz programa Erasmus+ Europske unije.

Nositelj projekta je *University of Gloucestershire* iz Ujedinjene Kraljevine, a partneri su *St Edward's Preparatory School*, također iz Ujedinjene Kraljevine, *Centro Per Lo Sviluppo Creativo Danilo Dolci* i *Istituto Comprensivo Statale Amari-Roncalli-Ferrara* iz Italije te *Rogers Személyközpontú Oktatásért Alapítvány* i *Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola* iz Mađarske. Uz Forum za slobodu odgoja, iz Hrvatske je još partner na projektu i II. osnovna škola Vrbovec.

Kao što već naziv projekta govori, tema je financijska pismenost, a tijekom projekta će se razvijati i izraditi nastavni materijali u području financijske pismenosti namijenjeni za formalne i neformalne oblike poučavanja i učenja. Uz to, radit će se na razvoju i izradi alata za mrežno učenje kao i za integraciju financijske pismenosti za različite prilike učenja. Također, provest će se i evaluacijsko istraživanje učinkovitosti različitih pedagoških inovacija u poučavanju financijske pismenosti kod djece između 7 i 11 godina.

U projektu će Forum za slobodu odgoja biti zadužen za vođenje aktivnosti razvoja i izrade nastavnih materijala te za koordinaciju provedbe diseminacijskih aktivnosti.

„I ja znam, i mene se pita: program osnaživanja učenika za aktivniju participaciju u školi i lokalnoj zajednici“

S ciljem osnaživanja učenika srednjih škola za preuzimanje aktivnije uloge u životu škole i u rješavanju pojedinih društvenih problema lokalne zajednice, uz finansijsku podršku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlađe i socijalnu politiku, tijekom 2019. godine održan je jednogodišnji projekt „**I ja znam, i mene se pita: program osnaživanja učenika za aktivniju participaciju u školi i lokalnoj zajednici.**“

Ovim projektom održane su dvodnevne edukacije za 40 učenika iz dviju partnerskih škola: **Srednje škole Dugo Selo i Hotelijersko-turističke škole u Zagrebu.** Cilj edukacije bio je osnažiti učenike iz područja osobnog rasta i razvoja, prava djece i ljudskih prava, upravljanja donošenjem odluka, komunikacije, vođenja konstruktivnih dijaloga te volontiranja. Učenici su uz podršku FSO tima osmislili, a uz pomoć svojih učiteljica i stručnih suradnica provedli projekte kojima su nastojali pridonijeti rješavanju problema u školi i lokalnoj zajednici: učenici i učenice iz **Srednje škole Dugo Selo** provedli su projekt „Frizerski ormarići“, projekt „Školski identitet“ te projekt „Škola – drugi dom“ (više o projektima potražite na mrežnoj stranici škole: <http://www.ss-dugo-selo.skole.hr>); učenici i učenice iz **Hotelijersko-turističke škole u Zagrebu** izdvojili su vršnjačko nasilje kao goruću temu te izradili interaktivni plakat dostupan na sljedećoj poveznici: <https://www.thinglink.com/scene/1242899465421979651>). Svoje su projekte učenici/ce predstavili na Okruglom stolu „**Mladi mladima o važnosti aktivnog sudjelovanja u školi i lokalnoj zajednici**“ održanom u listopadu 2019. godine u X. gimnaziji „Ivan Supek“ u Zagrebu.

„Mala škola poduzetnosti – priprema za let u poduzetan svijet“

Forum za slobodu odgoja krajem 2018. započeo je s provedbom jednogodišnjeg projekta „**Mala škola poduzetnosti: priprema za let u poduzetan svijet**“, uz finansijsku podršku **Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku**.

U suradnji sa školama partnerima na projektu: **Komercijalnom i trgovačkom školom Bjelovar, Tehničkom školom Daruvar te Ekonomskom i turističkom školom Daruvar**, više od 50 učenika/ca završnih razreda navedenih škola educiralo se u području (samo)zapošljavanja, poduzetnosti, razvoja socijalnih i komunikacijskih vještina, razvoja ideja u projekte, aktivizma... Naučeno su zatim podijelili sa svojim vršnjacima u školi kroz različite prezentacije, radionice, projekte. Nakon pet jednodnevnih edukacija za učenike, održana je dodatna edukacija za 20 sudionika/ca s područja Bjelovarsko-bilogorske županije „Uvod u projektno planiranje“. Svoje su aktivnosti i naučeno u projektu učenici/e predstavili na Okruglom stolu „**Mladi mladima o važnosti aktivnog sudjelovanja u školi i lokalnoj zajednici**“ – završnoj aktivnosti projekta – na kojem su izmjenili iskustva i motivaciju s učenicima sudionicima projekta „I ja znam, i mene se pita“ te drugim sudionicima. Neki od vrijednih komentara učenika su:

- *Naučili smo kako raditi u timu za što često nemamo priliku.*
- *Bolje smo se upoznali i sprijateljili s drugim učenicima, iz drugih usmjerenja ili razreda, s kojima se inače nikad ne družimo.*
- *Naučio sam pisati životopis te smo vježbali kako se pripremiti za intervju za posao, to nigdje nismo učili do sad, a važno je.*

„Mladi pokreću promjene! školskim kreativnim projektima do pozitivnih promjena u školama i lokalnoj zajednici“

Forum je u 2019. započeo provedbu projekta „**Mladi pokreću promjene!**“ koji ima za cilj osnažiti mlade u području socijalnih i građanskih kompetencija, posebice ojačati njihove sposobnosti za empatiju i poštovanje različitosti koje postoje u zajednicama u kojima žive, ali i one na globalnom nivou te razumjeti njihove međusobne povezanosti.

Projekt će trajati do svibnja 2020. te će se različite aktivnosti provoditi s učenicima pet srednjih škola iz Zagreba i Zagrebačke županije, a prva važna aktivnost koja je provedena u izvještajnom periodu je provedba fokus grupa s učenicima. Učenici su podijelili svoja razmišljanja o svojim školama te problemima s kojima se susreću u svom školovanju, ali i ponudili rješenja kako bi se svi učenici osjetili prihvaćeno i uključeno u školskim i lokalnim zajednicama.

Izvještaj o rezultatima istraživanja bit će objavljeni u 2020. u formi *online* publikacije, a ovo su samo neke od vrijednih citata iz učeničkih promišljanja:

Mislim da bi trebali potaknuti i naše vršnjake, ne samo starije, da istaknu svoje probleme i napravimo pokret kao što to sada radi sindikat (učitelja) da bi mogli mijenjati stvari. Da se zaista pozabavimo problemima. Naš je problem što se svi žale, a ne želimo se pokrenuti. I to je najgore.

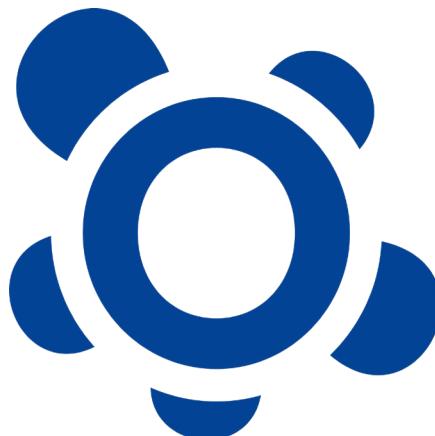
Mi nemamo pravo reći svoje mišljenje ili da imamo probleme, mi nemamo velikog životnog iskustva, ali imamo probleme i voljeli bi da nas neko stariji posluša. Mi volimo pričati s vršnjacima, ali je stvarno dobro kad te netko stariji sasluša i s poštovanjem prema našem tom problemu, i dadne nam savjet. Ne volimo to, to se prakticira kod nas na Balkanu, da stariji nemaju poštovanja prema nama, a mi moramo imati poštovanje prema starijima.

Mi o svojim problemima najviše pričamo s vršnjacima jer odrasli na nas gledaju kao 'ništa od života još niste prošli,' tek ćemo vidjeti što nam slijedi i da sada nemamo pravo reći svoje mišljenje

To je kod nas slaba točka. To je bomba koje se aktivira čim krenemo o različitosti.

Nakon provedbe fokus grupe, početkom 2020. održat će se edukacija učenika o aktivnom građanstvu i važnosti njihovog aktivnog sudjelovanja u rješavanju problema koje sami uočavaju oko sebe. Tijekom edukacije, učenici će sa svojim učiteljima osmisliti i kreativne školske projekte kojima će ostvariti promjene koje žele vidjeti u svojim školama.

Projekt se provodi uz podršku većeg projekta „*Start the Change*“ koji sufinancira Europska unija.

PROGRAM „RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA“

Voditeljica programa Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija: Ana Munivrana

Voditeljica programa Medijacija: Marina Brkić

Koordinatorica Školskih preventivnih programa: Jelena Perak

Asistentica u programu Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija: Vanja Kožić Komar

Stručnjakinje programa: Eli Pijaca Plavšić, Ana Munivrana, Višnja Pavlović, Vanja Kožić Komar, Jelena Perak, Biserka Šavora, Ana Žnidarec Čučković, Marcela Velfl

Postignuća u 2019. godini: Održali smo 20 seminara za odgojno-obrazovne stručnjake na kojima je sudjelovalo 339 odgojno-obrazovnih djelatnika kao i 1 međunarodni trening. Proveli smo 16 radionica „Akademija vršnjačke medijacije“ na kojima je sudjelovalo 312 učenica i učenika osnovnih i srednjih škola. Objavili smo novi priručnik: „Možemo to riješiti: priručnik za implementaciju programa školske medijacije“ te prijevod sažetka NESET-ove publikacije: Jačanje socio-emocionalnog obrazovanja kao ključnog kurikularnog područja u Europskoj uniji: Međunarodni pregled istraživanja. Organizirali smo V. godišnju konferenciju školske medijacije na kojoj je sudjelovalo 120 sudionika. Proveli smo Godišnji kreativni natječaj „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“ na nacionalnoj razini, tijekom kojeg nam je svoje radove poslalo 1774 učenica i učenika. Radili smo na 12 projekata, pri čemu smo na 5 bili nositelji, a na 7 partneri u provedbi.

Svrha Forumova programa „Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija“ je pružiti podršku i izgraditi kapacitete djece i mladih te osoba koje se njima rade u području kvalitete odnosa i komunikacije, prevencije nasilja, poštovanja različitosti te donošenja zdravih odluka i odabira. Također je cilj podržati stručnjake u pripremi metodičkih materijala za poučavanje ovih kompetencija.

„U sklopu socio-emocionalnog učenja djeca razvijaju kompetencije samosvijesti, nošenja s emocijama, povećavaju socijalnu osviještenost i kvalitetu svojih odnosa. Kombinacijom ovih kompetencija povećava se njihova sposobnost razumijevanja sebe i drugih, izražavanja i regulacije emocija, razvijanja zdravih i brižnih odnosa, empatije i suradnje s drugima, rješavanja sukoba na konstruktivan način, donošenja odgovornih i etičnih odluka te prevladavanja problema u akademskom i socijalnom životu.“

(iz: Cefai, C. i sur, 2018. NESET)

PROJEKTI I DONATORI 2019.

„Mijenjajmo svijet medijacijom – program učenja socio-emocionalnih kompetencija za prevenciju vršnjačkog nasilja“ (Grad Zagreb, Ured za obrazovanje, listopad 2018. – siječanj 2019.) voditeljica: Vanja Kožić Komar

„Mali medijatori u sretnoj školi – socio-emocionalne kompetencije djece i mladih za konstruktivno rješavanje sukoba i prihvatanje različitosti“ (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, prosinac 2018. – studeni 2019.) voditeljice: Jelena Perak i Ana Munivrana

„Sretno dijete – program obrazovanja za socijalni i osobni razvoj djece, mladih i učitelja u sredinama s manje mogućnosti“ (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, studeni 2019. – kolovoz 2020.) voditeljica: Ana Munivrana

„Mijenjajmo svijet medijacijom: jačanje osobnih i socijalnih vještina djece i mladih“ (Grad Zagreb, Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, kolovoz 2019. – prosinac 2019.) voditeljica: Vanja Kožić Komar

„Razvoj kompetencija medijacije za stručnjake u obiteljsko-pravnoj zaštiti“ (Grad Zagreb, Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, svibanj 2019. – prosinac 2019.) voditeljica Ana Munivrana

Program je organiziran kroz tri potprograma: Školski preventivni programi; Medijacija te Socio-emocionalni razvoj.

ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAMI

STRUČNO USAVRŠAVANJE UČITELJA I ODGOJNO-OBRAZOVNIH STRUČNJAKA

Usuradnji s četirima školama u gradu Zagrebu (**OŠ Ivana Goran Kovačić, Industrijska strojarska škola, Upravna škola i OŠ Bartola Kašića**) kroz edukacije iz Medijacije i Vršnjačke medijacije ("Mijenjajmo svijet medijacijom") ojačali smo kompetencije odgojno-obrazovnih djelatnika u komunikaciji i rješavanju sukoba te im pomogli u implementaciji vršnjačke medijacije. Na Osnovnom seminaru medijacije u Zagrebu sudjelovalo je 20 učitelja/ica i stručnih suradnika/ca iz navedenih škola, a na edukaciji Vršnjačka medijacija njih 26. Održane su radionice Akademija vršnjačke medijacije s 57 učenika koji su zatim održali radionice za svoje vršnjake.

Edukacije obuhvaćaju razumijevanje, transformaciju i mirno rješavanje sukoba, korištenje medijacije kao metode rješavanja sukoba, uvid u važnost i dobrobit vršnjačke medijacije kao preventivnog programa, poznавanje koraka uvođenja vršnjačke medijacije u škole te direktnog rada s učenicima na mirnom rješavanju sukoba, kao i u pripremi učenika za postajanje vršnjačkim medijatorima. Provedbom projekta škole su osnažene za daljnju implementaciju vršnjačke medijacije kao preventivnog programa te za sustavno jačanje socio-emocionalne kompetencije djece i mladih za prevenciju vršnjačkog nasilja.

Osnovni seminar medijacije održan je i za učitelji/ice više škola iz **Krapinsko-zagorske županije** u sklopu Forumova dvogodišnjeg projekta **Učimo ih za njihovu budućnost: podrška i osnaživanje učitelja_ica i ravnatelja_ica u izgradnji održive i demokratske škole.**

Dva otvorena Osnovna seminara medijacije održana su u organizaciji Foruma **u Zagrebu**, a u organizaciji udruge Most održali smo **i seminar u Splitu**.

Uz navedene edukacije, **Osnovni seminar medijacije** organiziranje za sljedeće škole i institucije:

- **OŠ Bartola Kašića Zagreb,**
- **OŠ Ksaveria Šandora Đalskog Donja Zelina** (2 grupe),
- **OŠ Ivana Ranger, Kamenica** te u
- **Ekonomskoj i upravnoj školi Osijek.**

Seminar **Oboji svijet** održan je za **Udrugu Alternator**.

AKADEMIJA VRŠNJAČKE MEDIJACIJE ZA UČENICE I UČENIKE

U sklopu više projekata proveli smo 16 radionica Akademija vršnjačke medijacije na kojima je sudjelovalo 312 učenika osnovnih i srednjih škola u Zagrebu, Zagrebačkoj županiji, Brodsko-posavskoj te Međimurskoj županiji.

Neki od komentara učenika sudionika Akademije prikupljeni anonimnim evaluacijama:

Bila je jako lijepa opuštena atmosfera, rad i zezancija zajedno–odličan spoj.

Stvarno je bilo odlično, rado bi opet došla.

Seminar je bio sjajan i nemam nikakve dodatne komentare.

Sviđa mi se medijacija. Sve je super, korisno je.

Svaka čast 'ko se sjetio ovog.

Medijacija stvarno može pomoći da se pomirimo. Bilo je dla i korisno.

Treba poštovati tuđa mišljenja, suošjećati se s osobom s kojom smo u sukobu, slušati osobu.

Pa sve bih podijelio s vršnjacima, jer je korisno i može nam pomoći u svakodnevnom životu.

NOVI PRIRUČNIK

Izdan je **implementacijski priručnik za školsku medijaciju Možemo to riješiti!** namijenjen svima koji žele unaprijediti svoje vještine prevencije vršnjačkog nasilja kroz primjenu suvremenih preventivnih metoda. Sadržajem se nadovezuje na udžbenik i zbirku nastavnih priprema „Možemo to riješiti!“ programa Medijacija FSO-a te se uklapa u međupredmetnu temu „Osobni i socijalni razvoj“, a dijelom i u teme „Građanski odgoj“ i „Zdravlje“. Priručnik je sufinanciran sredstvima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, u sklopu projekta „Mali medijatori u sretnoj školi – socio-emocionalne kompetencije djece i mladih za konstruktivno rješavanje sukoba i prihvatanje različitosti“.

NAGRADNI NATJEČAJ „OBOJI SVIJE ŠARENIM BOJAMA TOLERANCIJE“

Devetu godinu zaredom Forum za slobodu odgoja obilježio je Međunarodni dan tolerancije organizacijom natječaja „Oboji svijet“ te nagrađivanjem učenika i učenica osnovnih i srednjih škola iz cijele Hrvatske koji su svoje ideje o toleranciji i poštovanju različitosti te svoje viđenje ključnih problema današnje generacije mlađih, kao i svojih vizija budućnosti, prijavili na ovogodišnji natječaj.

Iako smo 2019. godine promijenili koncept natječaja te su škole bile pozvane da prvo provedu natječaj na razini škole, a onda nama pošalju najbolje radove, opet smo zaprimili jako veliki broj radova. U ovogodišnjem natječaju sudjelovalo je više od 600 učenika iz 79 škola u Hrvatskoj s ukupno 180 radova. I ove godine pitali smo djecu i mlade – *Kako oni žive svoje različitosti? Gdje ih sve primjećuju? Kako razumiju različitosti koje ih okružuju? Kako prihvataju različitosti i što poduzimaju? Na koji način doprinose prihvatanju i poštovanju različitosti unutar svoje okoline?* Kroz svoje radove učenici su uputili kritiku odraslima što im, nažalost, svojim primjerom ne pokazuju da svijet može biti ljepše mjesto, uputili su kritike političarima i pokazali kako su, iako još uvijek mali, itekako svjesni važnosti njihova glasa i žele da ih odrasli čuju. Izvrsno su identificirali probleme s kojima se djeca i mlađi susreću u Hrvatskoj, od siromaštva, etničkih i vjerskih različitosti, seksualne i rodne diskriminacije, diskriminacije osoba s invaliditetom i teškoćama u razvoju pa sve do nedostatka empatije i komunikacijskih vještina među njima samima, ali i među odraslima. Osvrnuli su se i na globalne probleme, od rasizma do klimatskih promjena i važnosti brige o našem okolišu. Iako su u svojim radovima pokazali koliko ih netolerancija i predrasude s kojima su okruženi rastužuju, istovremenu su ponudili i kreativne ideje za učiniti svijet ljepšim mjestom za sve nas, ali i generacije koje dolaze.

RAZVOJ MEDIJACIJE I MEDIJATORA

V. GODIŠNJA KONFERENCIJA ŠKOLSKE MEDIJACIJE

Tema: „Uloga vršnjačke medijacije kao preventivnog programa u jačanju mentalnog zdravlja djece i mladih“.

Petu godinu zaredom, 5. travnja 2019. godine u XV. gimnaziji u Zagrebu održana je godišnja Forumova Konferencija školske medijacije.

Petar Bezinović (samostalni savjetnik za obrazovanje) i Zrinka Ristić Dedić (Institut za društvena istraživanja) predstavili su zabrinjavajuće podatke o ulozi škole kao izvora stresa i tjeskobe u djece, no i to da škola igra ključnu ulogu kao zaštitni faktor u razvoju otpornosti kod djece i mladih. Nataša Jokić Begić (Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) osvijestila je sudionicima veliki problem školskog pritiska i roditeljskog perfekcionizma i njihovu ulogu u najčešćim smetnjama djece i mladih: depresivnosti, anksioznosti i smetnjama ponašanja. Jelena Vranješević (Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Beogradu) održala je inspirativno izlaganje o tome zbog čega djecu smatramo nekompetentnom i isključujemo ih iz procesa donošenja za njih važnih odluka te o tome kako ih možemo zaista uključiti na osnažujući način, između ostalog, u programima medijacije. Posebne „zvijezde“ konferencije bila su djeca i mladi iz triju škola: Osnovne škole Vugrovec Kašina, Osnovne škole bana Josipa Jelačića i Škole za medicinske sestre Vrapče, koji su predstavili što rade u klubovima malih/mladih medijatora i zbog čega je to za njih korisno. Održane su i četiri paralelne radionice: „Kako možemo osnažiti

nastavnike u našim školama? Pristup razvoju socio-emocionalnih kompetencija u školskom okruženju" vodile su Iris Marušić i Ivana Jugović iz IDIZ-a, „Četiri vrste slušanja: borba s unutrašnjim i vanjskim „zmijama““ Jelena Vranješević sa Sveučilišta u Beogradu, „Biti dobro ili o mentalnom zdravlju“ Marina Vitković iz inicijative BoliMe, a „Dijete u elementu: poticanje interesa, snaga i vrlina“ Višnja Pavlović i Ana Munivrana iz FSO-a. Konferencija je završila dinamičnim panelom s pet učiteljica, nastavnica i stručnih suradnica te dvije predstavnice civilnog društva koje su svojim iskustvom i primjerima željele potaknuti polaznike da se odluče na uvođenje vlastitog preventivnog programa medijacije u školu.

EDUKACIJA U CENTRU ZA SOCIJALNU SKRB ZAGREB

Kroz partnersku suradnju s Centrom za socijalnu skrb Zagreb kroz program edukacije iz medijacije koji su vodile Eli Pijaca Plavšić i Ana Munivrana unaprijedili smo kompetencije u području osobnog i socijalnog razvoja djece i mlađih te rješavanje sukoba za dvije skupine sudionika/ca. Kroz program edukacije od 12 sati (Osnovni seminar medijacije) za ukupno 48 sudionika ojačani su njihovi kapaciteti u radu s djecom i mlađima bez odgovarajuće roditeljske skrbi, njihovim roditeljima, ali i ostalim korisnicima socijalnih usluga. Program se realizirao u suradnji s Centrom za socijalnu skrb Zagreb, u čijih 12 podružnica su djelatnici preliminarnim istraživanjima u ožujku 2019. iskazali interes i potrebu za edukacijom iz medijacije.

NAPREDNI PROGRAM MEDIJACIJE I MENTORSKI SUSRET MEDIJATORA

Kroz dvodnevni seminar i četiri doedučajsko susreta organiziran je u Zagrebu Napredni program medijacije, za medijatore koji se žele intenzivnije baviti medijacijom i/ili implementirati program u svojim ustanovama.

Također je u Zagrebu organiziran Mentorski susret medijatora kako bi razmjenjivali iskustva i pružili si međusobnu podršku i superviziju.

EDUKACIJE I IZLAGANJA O MEDIJACIJI

Uz navedeno, održali smo izlaganja, radionice i predavanja:

- izlaganje o školskom preventivnom programu medijacije za grupu američkih studenata prava, u organizaciji **Hrvatske udruge za mirenje**;
- predstavljanje programa Školske medijacije u sklopu studijskog posjeta u organizaciji **UNICEF-a Hrvatska**;
- predavanje i radionicu o rješavanju sukoba i školskoj medijaciji na izbornom kolegiju **Konfliktologija** na zagrebačkom **Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu** te
- radionicu medijacije na konferenciji Mostovi podrške u Splitu u organizaciji **udruge MoSt**.

SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ

SEMINARI „SRETNO DIJETE“

Projektom *Mali medijatori u sretnoj školi* uz podršku MDOMSP-a ostvarena je suradnja s nizom škola te su organizirane edukacije „Sretno dijete“ za učitelje u području socio-emocionalnog učenja, u odabranim školama u **Zagrebačkoj, Međimurskoj i Brodsko-posavskoj županiji**. Cilj seminara „Sretno dijete“ je usvojiti kompetencije za kreiranje obrazovnog okružja i procesa usmjerenih na dobrobit djeteta i njegov socio-emocionalni razvoj, kao i znanja potrebna za poučavanje osobnih i socijalnih kompetencija. Projektom se osnažuje i educira učitelje i stručne suradnike za provođenje sveobuhvatnog preventivnog programa za uspješnije komuniciranje i nenasilno rješavanje sukoba te jačanje osobnih i socijalnih kompetencija učenika. Uz edukaciju i prezentacije, sudionici su dobili komplet materijala koji se sastoji od udžbenika i radnih listova.

Također je u prosincu organiziran seminar „Sretno dijete“ za 24 sudionika iz 16 škola (5 županija), uz podršku Fondacije otvoreno društvo.

MEĐUNARODNI TRENING

U Rijeci je u studenom 2019. održan **međunarodni trening „Yes. Please. Thank you.“** koji je okupio 28 sudionika iz 8 zemalja i koji je vodila Marcela Velfl. Trening je dio istoimenog projekta koji je temeljen na sistemskom pristupu inkluziji mladih s multikulturalnim porijeklom u društvo, uključujući migrante, izbjeglice i tražitelje azila. Sudionici međunarodnog treninga u Rijeci bili su osobe koje rade s mladima koji imaju multikulturalno i migrantsko porijeklo, a i velik dio njih ima i vlastito iskustvo migracije ili dolaze iz obitelji koje su kroz generacije pripadale različitim nacionalnostima ili kulturama. Kroz trening su imali priliku istražiti svoj vlastiti identitet iz različitih perspektiva, unutar pripadnosti različitim sistemima te u odnosu s drugim članovima.

FORUM KAO PARTNER NA PROJEKTIMA SOCIO-EMOCIONALNOG UČENJA

Sudjelujući kao partner na projektima drugih organizacija, proveli smo niz edukacija u području socio-emocionalnog učenja za učitelje, stručne suradnike, volontere i mlade.

Partnerstva smo tako ostvarili s: Ligom za prevenciju ovisnosti iz Splita i udrugom MoSt iz Splita te udrugom Alternator iz Zagreba. Također sa svojim stručnim timom predavača sudjelujemo u međunarodnim projektima:

- Positive thinking for N.E.E.Ts and Early School Leavers: re-engagement, nositelj: CENTRO PER LO SVILUPPO CREATIVO DANILO DOLCI (ERASMUS+);
- GENDER EQUALITY CHARTER MARK, Nositelj: Development Education Centre South Yorkshire;
- CONSTELLATION, Nositelj: Biedriba ideA, Latvija;
- LJUBAV NE BOLI, Nositelj: Liga za prevenciju ovisnosti, Split;
- MEDIJACIJA NIJE MEDITACIJA, Nositelj Udruga MoSt, Split te
- KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE 4.0., Nositelj: MMH.

PRIMJERI MEĐUNARODNIH PARTNERSTAVA

Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education (BraveDu)

U projektu kojeg je nositelj bio NEPC (Mreža centara za obrazovne politike), a na kojem je Forum bio partnerska organizacija, zajedno sa školama i udrugama iz četiriju zemalja (Estonije, Sjeverne Makedonije, Slovenije, Hrvatske), vodeća uloga Forum-a bila je izrada publikacije „Suzbijanje društvenih tabua o siromaštvu: Kreativne ideje za ublažavanje posljedica siromaštva na djecu i mlade“. Publikacija u tiskanom i online izdanju dostupna je na pet jezika: engleskom, hrvatskom, slovenskom, makedonskom i albanskom. Voditeljica aktivnosti: Vanja Kožić Komar

Gender Equality Charter Mark Project (GECM) je trogodišnji projekt koji provodi DECSY iz Ujedinjenog Kraljevstva uz podršku Forum-a za slobodu odgoja te drugih partnerskih organizacija iz Italije, Mađarske, Finske, Grčke, Slovačke, Poljske i Austrije. Cilj projekta je pružiti školama podršku i potrebne resurse kako bi unaprijedili i izgradili rodnu jednakost u svojim školskim zajednicama. Tijekom tri godine projekta Forum će u suradnji s partnerskim organizacijama razvijati različite smjernice i materijale koji će omogućiti školama da unaprijede rodnu jednakost u pet područja: kurikulum, školska kultura, upravljanje školom, izgled škole i lokalna zajednica i suradnja s obiteljima. Voditeljica aktivnosti: Višnja Pavlović.

Constellation (Erasmus + KA1; Nacionalna Agencija Latvija). Opći cilj projekta je povećanje svijesti o marginaliziranim mladima koji se nalaze u NEET kategoriji (nezaposleni, nisu u obrazovnom sustavu, nisu uključeni u osposobljavanje). Uz FSO, partnerske organizacije uključene u projekt su: ideA (Latvija), Entrepreneurship Movement Club (Slovenija), Jelgava Local Municipality (Latvija), te Osnovna škola Cirkulane-Zavrč (Slovenija). Projektne aktivnosti Forum-a uključivale su provođenje intervjua s 20 mlađih koji su se našli u NEET situaciji kako

bi se identificirali faktori koji su utjecali na njih da postanu NEET. Povratne informacije fokus grupa temelj su za poboljšanje postojećih i razvoj novih metoda rada s mladima koje će biti obuhvaćene u edukativnom priručniku i dostupne kroz *online* platformu projekta. Voditeljica aktivnosti: Marcela Velfl.

Donosimo citat učenice Tine Jelaković, 8.r. OŠ Ivana Meštrovića Zagreb (Mentorica: Ana Čizmić) koji nam je poslala uz svoj rad (strip *Non desistas non exieris*) na natječaju Oboji svijet 2019.

Stvari kojih se zbog društva sramimo su dio nas. Sve dok ne shvatimo kako gledati na naše unutarnje strahove i potisnute osjećaje s ljubavlju, nećemo biti u stanju prihvati sebe i živjeti našu istinu. U trenutku kada glavni lik odluči prihvati sebe, njezini strahovi i nesigurnost prestaju biti vidljivi u obliku nečeg strašnog i nepoznatog, već postaju nešto lijepo i čisto, bijeli leptir koji sa sobom odnosi svu tamu. Utjecaj odluke glavnog lika da si ne oduzme život vidljiv je već sljedeći dan kada ona pomogne drugoj osobi da sama sebe prihvati. To nam govori kako smo svi mi važni i u stanju pomoći drugima na način na kojima nama nitko nije. Ako znamo koliko je nešto teško, ne znači da, poput nasilnika u ovom stripu, drugima trebamo otežavati tu bitku, već ih trebamo prihvati i, ako je to moguće, pomoći im. Nismo svjesni koliki je naš utjecaj na druge, zbog čega je važnije od bilo čega drugog da širimo ljubav.

TRANSVERZALNI PROGRAMI

HMC stipendije

Dvadeset i treća generacija stipendista

Nakon provedenog natječajnog postupka za stipendistice i stipendiste naša partnerska organizacija Headmasters' and Headmistresses' Conference (HMC) iz Ujedinjene Kraljevine izabrala je sljedeće učenice i učenike koji će svoje srednjoškolsko obrazovanje nastaviti u jednoj od škola HMC mreže. U školskoj godini 2019./2020. stipendistice i stipendisti HMC su:

Juraj Pavlović je učenik drugog razreda l. gimnazije u Zagrebu. Osvojio je prvo mjesto na državnom natjecanju iz fizike, a 2017. godine i Oskar znanja. Glavni interesi su mu prirodne znanosti i matematika, a u budućnosti bi se volio baviti fizikom ili informacijskim tehnologijama. Aktivno trenira jahanje dok se biciklizmom bavi rekreativno. Zanimaju ga nezavisni i dokumentarni filmovi, sviranje gitare i putovanja, a sebe opisuje kao dosljednu, savjesnu i upornu osobu. Juraj će pohađati Loughborough Grammar School.

Vida Kalogjera je učenica X. gimnazije „Ivan Supek“ iz Zagreba. Članica je debatnog kluba s kojim je 2017. godine osvojila treće mjesto na državnom natjecanju. Uz redovno školovanje, Vida polazi Srednju glazbenu školu, smjer gitara, te pjeva u dva školska zbora. Zainteresirana je za fotografiju, crtanje, jogu i moderne ples. Za sebe kaže da je znatiželjna i društvena osoba, otvorena prema novim poznanstvima i iskustvima. U budućnosti bi se voljela baviti međunarodnim pravom, biologijom ili mikrobiologijom. Vida će pohađati Warminster School.

Loren Trstenjak dolazi iz Osijeka gdje pohađa Medicinsku školu. Član je Hrvatskog saveza gluhoslijepih osoba „Dodir“, Volonterskog kluba „Nadice“ i Izviđačkog kluba „Javor“. Završio je tečaj znakovnog jezika. Kao područje interesa navodi biorobotiku, informacijske tehnologije i medicinu. Prijatelji ga prepoznaju kao osobu koja je uvijek voljna pomoći te je bio izabran za predsjednika razreda. Loren će pohađati Stamford School.

Lucia Burić je učenica Talijanske srednje škole „Dante Alighieri“ i Srednje glazbene škole Ivana Matetića-Ronjgova u Puli. Svira flauto i klavir te je ostvarila značajne uspjehe na raznim glazbenim natjecanjima. Glavni interesi su joj prirodne znanosti i glazba, a slobodno vrijeme voli provoditi u prirodi na rolama. Sudjeluje u radu Zajednice tehničke kulture Pula na programima robotike. Sebe opisuje kao odgovornu, znatiželjnu i samopouzdalu osobu. Lucia će pohađati Pangbourne College.

Andrea Vlašić iz Dubrovnika, učenica Gimnazije Dubrovnik. Andrea voli prirodoslovne predmete i voljela bi se njima posvetiti u svom budućem školovanju, ali je isto tako zanimaju i studiranje medija. Aktivno se bavi badmintonom te je osvojila preko 30 različitih medalja. Andrea sebe opisuje kao ambicioznu, društvenu i radišnu osobu. Andrea će pohađati Reddam House School.

Program volontiranja

Tijekom 2019. godine u Forumu za slobodu odgoja bile su angažirane dvije volonterke. Volontirale su Marcela Velfl i Daniela Pecola. Volonterke su prošle inicijalnu edukaciju te su im dodijeljeni mentori/ce. Sukladno zakonskim odredbama sa svim volonterkama je potpisana ugovor. Volonterke su tijekom 2018. godine ostvarile 384 volonterska sata. Osim volontiranja, volonterke su koristile i mogućnost sudjelovanja na seminarima koje FSO organizira kao svoje stručno usavršavanje i napredovanje.

ZAGOVARAČKE AKTIVNOSTI I SURADNJE S ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA

Zagovaračke aktivnosti u 2019. godini uključivale su prije svega komentiranje aktualnih javnih politika i zakonskih prijedloga sudjelovanjem u postupcima savjetovanja sa zainteresiranim javnosti. To se ostvaruje i aktivnim sudjelovanjem u različitim neformalnim zagovaračkim inicijativama civilnog društva, posebno kroz djelovanje GOOD Inicijative, Koordinacije udruga za djecu, Platformom CROsol itd. Forum za slobodu odgoja ovim suradnjama osigurava prepoznatljivost svoga rada, promiče demokratske vrijednosti i načela te promiče ulogu organizacija civilnog društva u društvenom razvoju, uvijek naglašavajući važnost međusektorske suradnje i inkluzivnog pristupa u stvaranju i kreiranju obrazovnih politika. Važno je istaknuti kako su Forumovi djelatnici do sada sudjelovali u mnogim nacionalnim razvojnim projektima kako bi dali svoj stručni doprinos.

Tijekom 2019. godine najviše smo se osvrtni na teme poput provedbe Škole za život te štrajka odgojno-obrazovnih radnika gdje smo imali više priopćenja, javno-zagovaračkih aktivnosti te medijskih nastupa.

Kroz sve svoje aktivnosti promičemo sektorskiju i međusektorskiju suradnju, i to prvenstveno s našim najvažnijim partnerima – odgojno-obrazovnim ustanovama i to na svim razinama obrazovanja (od ranog i predškolskog odgoja do visokog školstva). Također u svim našim aktivnostima vrlo važnu ulogu ima i suradnja s jedinicama lokalne i regionalne samouprave s kojima smo proveli desetke projekata od čega prvenstveno ističemo suradnju s mnogim gradovima i županijama na uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u škole kojima su gradovi i županije osnivači.

Članstva u organizacijama i inicijativama

Tijekom 2019. godine Forum za slobodu odgoja je bio član sljedećih organizacija i inicijativa:

- Network of Education Policy Centers,
- SIRIUS Policy Network,
- GOOD Inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovne institucije,
- Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske „CROSOL”,
- Koordinacija udruga za djecu,
- Volonterski centar Zagreb i
- Hrvatska udruga za mirenje.

Odgojno-obrazovne ustanove

Najznačajnija partnerstva koja Forum ostvaruje su upravo ona s odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj. U 2019. godini radili smo s ukupno 138 škola – 93 osnovne i 45 srednjih škola tj. otprilike s 10% škola u Hrvatskoj što odgovara broju škola s kojima svake godine surađujemo. Niz projekata koje smo prijavljivali na natječaje prijavljivali smo u suradnji sa školama s kojima nismo do sada surađivali. Također, u posljednje četiri godine Forum sve više ostvaruje suradnje i s visokoškolskim ustanovama koje također u svoje projekte koje prijavljuju uključuju i Forumove edukacije kao što su „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“, „Nastava usmjerena na studente“, „Ishodi učenja i izrada novih kurikulum u skladu s HKO“ i sl.

Od novih suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama izdvajamo:

- U suradnji sa školama **OŠ Bartola Kašića Zagreb, OŠ Ksavera Šandora Đalskog Donja Zelina, OŠ Ivana Rangera, Kamenica, Ekonomski i upravni škola Osijek** proveli smo za njihove djelatnike Osnovni seminar školske medijacije.
- Školama u Zagrebu: **Industrijska i strojarska škola, Upravna škola, OŠ Ivana Gorana Kovačića i OŠ Bartola Kašića** pomogli smo u implementaciji preventivnog programa školske medijacije.
- U **XV. gimnaziji** u Zagrebu organizirali smo V. godišnju konferenciju školske medijacije za 113 sudionica i sudionika.
- U **Tehničkoj školi Slavonski Brod, u II. OŠ Vrbovec** te za tim djelatnica iz **OŠ Donji Kraljevec** održali smo seminare „Sretno dijete“.
- U **Školi za medicinske sestre Vrapče** održali smo radionicu iz izrade Misije i vizije škole za nastavničko vijeće.

- U **II. osnovnoj školi Vrbovec** održali smo planiranje za izradu Školskog razvojnog plana za nastavničko vijeće škole.

Započeli smo suradnju s **Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu** na provedbi njihova HKO projekta te pripremili provedbe edukacije iz ishoda učenja, aktivnog poučavanja, timske medijacije i škole poduzetnosti za studente koje će se održati tijekom 2020. godine.

Sudjelovanje u tijelima na nacionalnoj i lokalnoj razini vezanim uz razvoj obrazovanja i civilnog društva

Tijekom 2019. godine zaposlenici Foruma za slobodu odgoja sudjelovali su u radu sljedećih tijela, radnih skupina i odbora:

- Savjet za razvoj civilnog društva,
- Odbor za praćenje Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ i
- Savjet inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast.

U lipnju 2019. godine Eli Pljaca Plavšić izabrana je za članicu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, no do kraja godine konstituirajuća sjednica Vijeća nije sazvana.

GOOD inicijativa

Forum je od kraja 2011. aktivno uključen u GOOD Inicijativu za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole u Hrvatskoj. Cilj ove inicijative je sustavno uvođenje i kvalitetna implementacija građanskog odgoja koja treba obuhvatiti sve četiri komponente odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo prema konceptu Vijeća Europe.

I tijekom 2019. godine, GOOD inicijativa je pratila razvoj i primjenu odgojno-obrazovnih politika te rad nadležnih odgojno-obrazovnih vlasti. U tom kontekstu, GOOD inicijativa je reagirala na donošenje kurikuluma za međupredmetnu temu Građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj u siječnju 2019. godine. U toj reakciji, GOOD inicijativa je naglasila kako donošenjem ovog dokumenta nema pomaka za građanski odgoj, te kako se obrazovanje i dalje koncipira za podanike, a ne građane.

U sklopu projekta „Učimo ih za njihovu budućnost“ GOOD inicijativa je nastavila s podrškom uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u Krapinsko-zagorskoj županiji kao i s pružanjem dodatne potpore provoditeljicama i provoditeljima u Gradu Rijeci. U svom djelovanju na unaprjeđenju odgojno-obrazovnog sustava, GOOD inicijativa je podržala štrajk odgojno-obrazovnih djelatnika koji se održao u studenom 2019. godine.

Povodom obilježavanja prosvjeda 2016. i 2017. godine „Hrvatska može bolje“ GOOD inicijativa je 1. lipnja organizirala konferenciju „Obrazovanje u fokusu“ gdje se kroz 3 panela odgovorilo na goruća pitanja u sustavu odgoja i obrazovanja.

Koordinacija udruga za djecu

KUD je nastavio svoje djelovanje kao neformalna inicijativa organizacija te je u 2019. godini nastavio rad na Alternativnom izješću o pravima djece u Hrvatskoj koje bi trebalo biti predstavljeno u 2020. godini.

Međunarodna organizacija „Network of Education Policy Centers”

I tijekom 2019. godine Forum za slobodu odgoja je aktivno sudjelovao u radu „Network of Education Policy Centers” kako preko Marija Bajkuše koji je predsjednik Upravnog odbora, tako i kroz niz drugih aktivnosti poput sudjelovanja u događanjima, webinarima i savjetovanjima koje je NEPC provodio.

Forum za slobodu odgoja sudjelovao je kao partner u provedbi projekta „Breaking the Poverty Taboo: Roles and Responsibilities of Education (BRAVEDU)”, a koji je završio tijekom 2019. godine. Forum za slobodu odgoja je kao partner sudjelovao i u prijavi projekta „HEAD: Empowering School Principals for Inclusive School Culture” koji je dobio potporu na natječaju EACEA u sklopu programa „Erasmus+”. Projekt će trajati do 2022. godine. Isto tako, NEPC je partner na projektu „Pokreni promjenu” kojeg je nositelj Forum za slobodu odgoja, a koji se financira iz Erasmus+ programa.

Održali smo predavanja na temu *Veza socio-emocionalnog učenja i aktivnog građanstva u obrazovanju* u sklopu studijskog posjeta triju međunarodnih organizacija (iz Slovenije, Srbije i Azerbejdžana) u organizaciji NEPC-a te predavanja na temu *Emocije u radu s djecom i mladima* na NEPC-ovoj Ljetnoj školi u Trakoščanu.

Međunarodna organizacija „SIRIUS Policy Network”

FSO je kao član SIRIUS mreže i u 2019. godini sudjelovao u mnogim aktivnostima mreže. U svibnju u Zagrebu održana je SIRIUS Policy Conference i Godišnja skupština organizacije. FSO je također u svibnju u Hrvatskoj organizirao *Peer Learning activity* gdje smo predstavili naš projekt „Start the Change” kao primjer dobre prakse te u sklopu studijskog posjeta organizirali posjetu Gimnaziji Bernardin Frankopan u Ogulinu te organizaciju „Are you Syriouse” u Zagrebu. Sudionici studijskog posjeta bili su kolegice i kolege iz Portugala i Grčke te predstavnici SIRIUS mreže i NEPC-a te organizacije OBESSU.

U rujnu smo organizirali nacionalni okrugli stol „Obrazovanje učenika migrantskog porijekla – stanje stvari” na kojem je sudjelovalo preko 30 sudionika, a priključili su nam se i predstavnici MZO-a, AZOO i drugih državnih tijela.

Hrvatska udruga za mirenje

U organizaciji **Hrvatske udruge za mirenje** održali smo izlaganja o školskom preventivnom programu medijacije za grupu američkih studenata prava.

Centar za socijalnu skrb Zagreb

Kroz partnersku suradnju s Centrom za socijalnu skrb Zagreb, kroz program edukacije iz medijacije koji su vodile Eli Pijaca Plavšić i Ana Munivrana, unaprijedili smo kompetencije u području osobnog i socijalnog razvoja djece i mlađih te rješavanje sukoba dvaju skupina sudionika/ca. Kroz program edukacije od 12 sati (Osnovni seminar medijacije) za ukupno 48 sudionika ojačani su njihovi kapaciteti u radu s djecom i mlađima bez odgovarajuće roditeljske skrbi, njihovim roditeljima, ali i ostalim korisnicima socijalnih usluga.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Održali smo predavanje i radionicu o rješavanju sukoba i školskoj medijaciji na izbornom kolegiju Konfliktologija na zagrebačkom **Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu**.

UNICEF Hrvatska

Predstavili smo Forumov program Školske medijacije u sklopu studijskog posjeta u organizaciji **UNICEF-a Hrvatska**.

Mreža mlađih Hrvatske

Održali smo seminar Komunikacijske, prezentacije i facilitatorske vještine: *Novim alatima do zaposlenja*.

Društvo za oblikovanje održivog razvoja

Forum već više godina surađuje s Društvom za oblikovanje održivog razvoja na nizu projekata. Posljednji primjer takve suradnje je projekt „Moj okoliš, moja budućnost“ koji je završio sredinom 2019. godine. Cilj projekta je bio uključivanje tema o klimi, klimatskim promjenama, energetskoj učinkovitosti, obnovljivim izvorima i alternativnim izvorima energije u obrazovni sustav.

Volonterski centar Osijek

Kao partneri surađivali smo na projektu „Školski volonteri“ koji je trajao do svibnja 2019.

Udruga MoSt, Split

Održali smo radionicu medijacije za sudionike iz sustava socijalne skrbi i zaštite djece i mlađih na konferenciji „Mostovi podrške u Splitu“ u organizaciji udruge MoSt.

Bili smo partneri na projektu udruge MoSt pod nazivom „Medijacija nije meditacija“ gdje smo održali napredni seminar medijacije za sudionike iz Splitsko-dalmatinske županije.

Kao partneri surađivali smo na projektu „Školski volonteri“ koji je trajao do svibnja 2019.

Udruga Videatur

U projektu „Centar kreativnih industrija“ smo sudjelovali kao partneri od 2018. godine. Projekt je financiran iz Europskog socijalnog fonda. FSO je bio zadužen za edukacije i materijale vezane uz razvoj poduzetnosti kod korisnika projekta.

Udruga Alternator

Održali smo seminar *Oboji svijet za udrugu Alternator*.

Izradili smo nastavne pripreme za filmove prikazane na Festivalu prava djece (u organizaciji udruge Alternator) koje učitelji/ce i škole mogu koristiti u nastavi prilikom gledanja nekog od filmova prikazanih na Festivalu. Deset nastavnih priprema mogu se pronaći na mrežnim stranicama festivala: <https://www.festivalpravadjece.com/pripreme?fbclid=IwAR3xFyyN9rAEXI6DLGjDR1UzapLohbNYvoO4fDVpQUE3XRSJ19SYk1T4ZHI>

Udruga Životna linija

Održali smo radionicu Emocije i što s njima za građanstvo u organizaciji udruge **Životna linija**.

PUBLIKACIJE

U 2019. godini objavili smo 8 novih publikacija koje donosimo u nastavku.

Bajkuša, M. (2019) Kako s učenicima razgovarati o europskim izborima: zbirka nastavnih priprema. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Cefai, C., Bartolo, P., Cavioni, V. i P. Downes (2018) Jačanje socio-emocionalnog obrazovanja kao ključnog kurikularnog područja u Europskoj uniji: međunarodni pregled istraživanja (prijevod sažetka). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Djajkovska, B., Joshevska, M., Kirandziska, S., Kožić Komar, V. i J. Vranješević (2019) Suzbijanje društvenih tabua o siromaštvu: Kreativne ideje za ublažavanje posljedica siromaštva na djecu i mlade: aktivnosti za rad u školi. Zagreb: Network of Education Policy Centers.

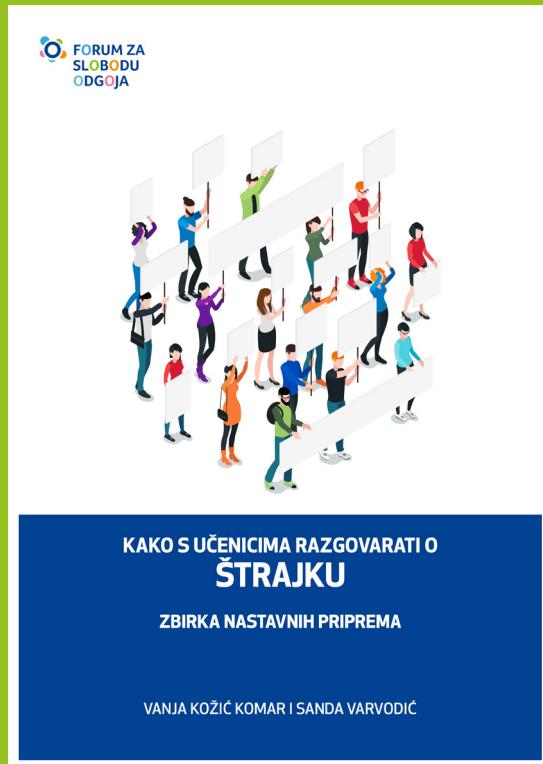
Kožić Komar, V. i M. Kuhar (2019) Malim koracima do velikih promjena: učitelji i učenici zajedno za zeleniju budućnost!. Zagreb: Forum za slobodu odgoja i Društvo za oblikovanje održivog razvoja.

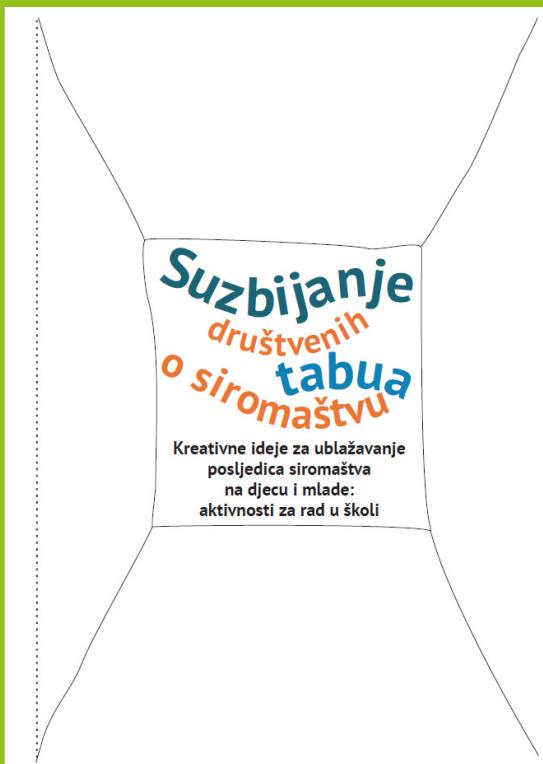
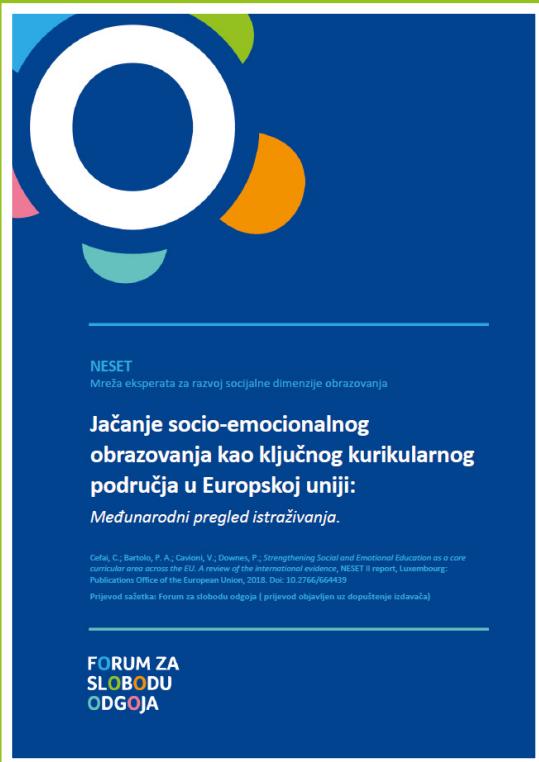
Kožić Komar, V. i S. Varvodić (2019) Kako s učenicima razgovarati o štrajku: zbirka nastavnih priprema. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Munivrana, A. (2019) Priručnik za implementaciju programa školske medijacije: Možemo to riješiti! Forum za slobodu odgoja, Zagreb.

Pavlović, V. (2019) Standardi kvalitete školskog volonterskog programa. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Rijavec, M., Jurčec, L. i V. Pavlović (2019) Školski volonteri: dobrobiti volontiranja u školama. Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

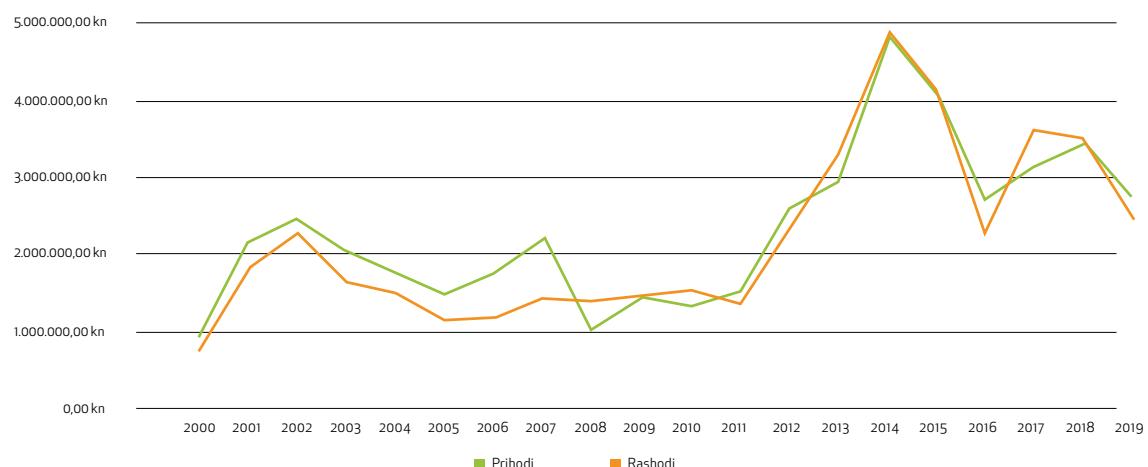

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2019.

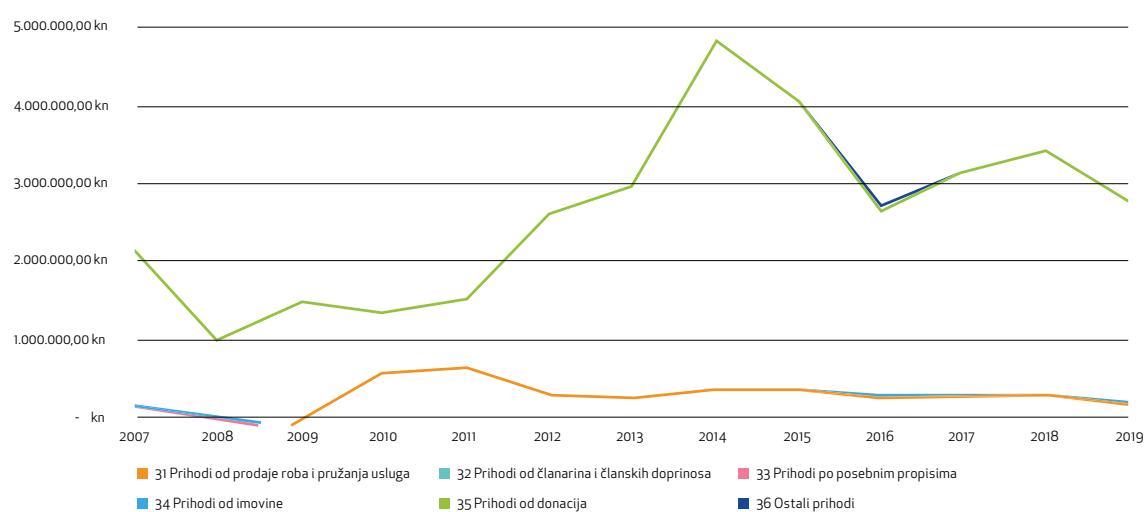
Redni br.	Naziv pozicije	Ukupno kn
1	PRIHODI <i>(ODGOĐENI PRIHODI 2019. u 2020., minus 1.882.992 kn)*</i>	4.670.581 -1.882.992 2.787.589
	A) PRIHODI (2 do 9)	
2	1. Prihodi iz državnog proračuna (ministarstva, vladini uredi, državni zavodi)	587.195
3	2. Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (gradovi, županije)	168.403
4	3. Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (veleposlanstva, strane zaklade i fondacije...; HMC, RISBO, OSI, SIRIUS...)	577.116
5	4. Prihodi od trgovачkih društava i ostalih pravnih osoba (domaći izvori: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Tenderi...)	431.760
6	5. Prihodi od institucija i tijela EU (EU projekti putem provedbenih tijela; EC/ BRISEL, AMPEU; NAC. ZAKLADA...)	820.358
7	Prihodi od finansijske imovine	32.648
8	6. Prihodi od članarina	1.920
9	7. Prihodi od vlastite dopuštene djelatnosti (kotizacije za seminare...; RWCT, ALCT, MEDIJACIJA, PPO, stipendije, povrati...)	168.189
10	B) RASHODI (11 do 21)	2.439.685
11	Plaće za redovan rad (s porezima, prirezima)	836.917
12	Doprinosi na plaće	135.750
13	Naknade troškova radnicima (službena putovanja, naknade za prijevoz, stručno usavršavanje)	109.646
14	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (honorari, službena putovanja, volonteri)	194.512
15	Rashodi za usluge (telefon, režije, najam, tisak, dobavljači...)	380.430
16	Rashodi za materijal i energiju (uredski materijal, sitan inventar, energija, struja, plin...)	26.166
17	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (reprezentacija, članarine, kotizacije)	191.800
18	Rashodi amortizacije	7.142
19	Ostali finansijski rashodi (kamate)	24.001
20	Donacije-rashodi (Tokuće donacije: (transferi partnerskim organizacijama na domaći i EU projektima)	474.696
21	Donacije-rashodi (Stipendije)	58.625
22	C) VIŠAK (MANJAK) PRIHODA (A - B) (prenosi se u drugo izvještajno razdoblje)	347.904
23	Broj zaposlenih	11

Izvor podataka: Green Buddha, Ured za vođenje poslovnih knjiga

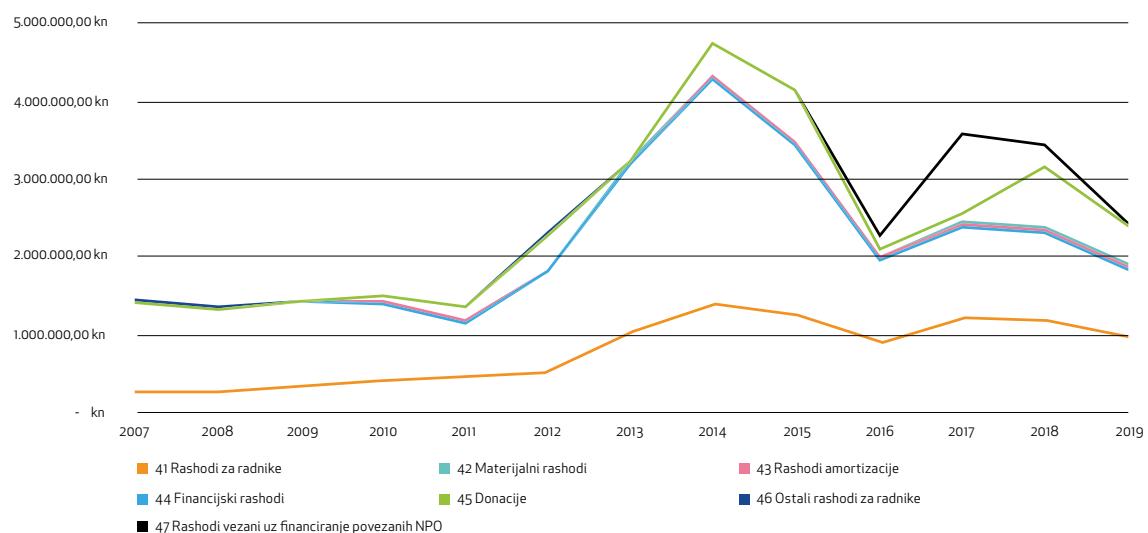
Prihodi i rashodi

Struktura prihoda

Struktura rashoda

Struktura prihoda od donacija (35)

ODJELJAK	2018	2019
351 Prihodi od donacija iz proračuna		
3511 Prihodi od donacija iz državnog proračuna	3,50%	22,72%
3512 Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	7,37%	6,52%
3513 Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	0,00%	0,00%
3514 Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	0,00%	0,00%
352 Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija		
3521 Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	12,80%	22,33%
3522 Prihodi od institucija i tijela EU	66,20%	31,74%
353 Prihodi od trgovачkih društava i ostalih pravnih osoba		
3531 Prihodi od trgovackih društava i ostalih pravnih osoba	10,13%	16,70%
3532 Prihodi od trgovackih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	0,00%	0,00%
354 Prihodi od građana i kućanstava		
355 Ostali prihodi od donacija		
3551 Ostali prihodi od donacija	0,00%	0,00%
3552 Ostali prihodi od donacija za EU projekte	0,00%	0,00%

VIDLJIVOST ORGANIZACIJE

Mrežna stranica i lista kontakata

Tijekom godine, na mrežnoj stranici su objavljena 75 članka što je 12 članaka više nego u 2018. godini. Zabilježen je porast od 6% u broju posjeta mrežnoj stranici pa je tako tijekom 2019. godine mrežna stranica Forum za slobodu odgoja imala 31.244 posjeta što je oko 2.600 posjeta mjesečno.

Pet najčitanijih članaka u 2019. godini na našoj mrežnoj stranici su:

1. Natječaj "Oboji svijet": nagrađeni radovi, objavljen 9. prosinca 2019. godine;
2. Natječaj za srednjoškolske stipendije u Velikoj Britaniji, objavljen 26. rujna 2019. godine;
3. „Oboji svijet!“ natječaj ulazi u vaše škole, objavljen 18. rujna 2019. godine;
4. Najava edukacijskog programa „Akademija za ravnatelje_ice“, objavljen 29. srpnja 2019. godine;
5. Sretan Međunarodni dan tolerancije drugačijima, dakle svima..., objavljen 15. studenog 2019. godine.

Porast od 16% zabilježen je u broju pretplatnika na listi kontakata Forum za slobodu odgoja, a prosječna stopa otvaranja naših objava na listi kontakata je oko 26%.

Društvene mreže

Forum za slobodu odgoja prisutan je na *Facebooku*, *Instagramu*, *Linkedinu* i *Twitteru*. Na *Instagramu* (@fsohr), *Twitteru* (@fsohr) i *Linkedinu* prisutan je s jednim profilom, a na *Facebooku* s četiri stranice:

- Službena stranica Forum za slobodu odgoja (@fsohr);
- Stranica „Svi mi koji bojimo svijet tolerancijom“;
- Stranica „Knjiga dobri ideja“ i
- Stranica „Medijacija FSO“.

Facebook

Glavna Facebook stranica zabilježila je porast od 183 pratitelja pa je 2019. godina završena sa 6.499 pratitelja. Objavljene su 163 objave što je 31 objava više nego u 2019. godini. Također zabilježen je porast od 14% u dosegu objava na Facebooku s napomenom kako se radi samo o organskom dosegu s obzirom na to da tijekom 2019. godine nije bilo plaćenih oglasa preko Facebooka.

Objave na Facebooku s najvećim dosegom:

- Objava o zbirci nastavnih priprema „Kako s učenicima razgovarati o štrajku“ objavljena 9. prosinca 2019. godine;
- Objava o obilježavanju prvog Međunarodnog dana obrazovanja objavljena 24. siječnja 2019. godine;
- Objava o izdavanju publikacije „Standardi kvalitete školskog volonterskog programa“ objavljena 30. svibnja 2019. godine;
- Objava o rezultatima TALIS istraživanja objavljena 28. lipnja 2019. godine i
- Objava o rezultatima projekta „Breaking the Poverty Taboo“ objavljena 15. veljače 2019. godine.

Na ostalim Facebook stranicama ukupno je bilo 2.379 pratitelja.

Kada su u pitanju ostale društvene mreže, Forum za slobodu odgoja je 2019. godinu završio sa 777 pratitelja na Twitteru, 122 pratitelja na LinkedInu i 161 na Instagramu.

Mediji

Tijekom 2019. godine objavljena su tri priopćenja za javnost. Objava u mrežnim medijima je bilo 80 i u većini slučajeva se radilo o prenošenju priopćenja za javnost.

Sažetak

	2018.	2019.	% promjena
broj izdanih priopćenja	4	3	-25,00%
broj objava u medijima	193	80	-58,55%
Lista kontakata: br. pretplatnika	690	804	16,52%
Lista kontakata: "open rate"	28,50%	26,00%	
broj pratitelja na Facebooku: glavna stranica	6.316	6.499	2,90%
broj pratitelja na ostalim Facebook stranicama	2.380	2.379	-0,04%
broj objava na Facebooku: glavna stranica	132	163	23,48%
ukupni "doseg" objava na Facebooku: glavna stranica	267.491	305.528	14,22%
ukupni "organski" doseg objava na Facebooku: glavna stranica	262.688	302.659	15,22%
Twitter: br. pratitelja	777		
Linkedin: br. pratitelja	122		
Instagram: br. pratitelja	161		
broj objavljenih članaka na mrežnoj stranici	63	75	19,05%
mrežna stranica: mj. prosjek posjeta	2.451	2.604	6,25%
mrežna stranica: ukupno posjeta	29.407	31.244	6,25%

POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA I DONATORA

U 2019. godini ukupno smo prijavili 40 projekata, 21 smo dobili, 11 je odbijeno, a 8 je još u postupku. Postotak uspješnosti je 52,5%. U odnosu na 2018. prijavljeno je 10 projekata više.

Najznačajniji donatori u 2019.

- Europska komisija (EACEA, Erasmus+, ESF)
- Foundation Open Society Institute
- Grad Zagreb
- Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
- Solidarna - Zaklada za ljudska prava i solidarnost
- Hrvatsko-švicarski program suradnje

Odobreni projekti

NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ	DONATOR
CANDICE: CREATIVE APPROACHES TO NEW DEMOCRACY THROUGH INNOVATIVE INCLUSIVE CITIZENSHIP EDUCATION	School Development Support Agency	Europska komisija
EDUKACIJA UČITELJA ZA PROVEDBU GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA	Forum za slobodu odgoja	Grad Rijeka
HEAD: EMPOWERING SCHOOL PRINCIPALS FOR INCLUSIVE SCHOOL CULTURE	Network of Education Policy Centers	EACEA
I JA ZNAM, I MENE SE PITA: PROGRAM OSNAŽIVANJA UČENIKA ZA AKTIVNIJU PARTICIPIJU U ŠKOLII LOKALNOJ ZAJEDNICI	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlađe i socijalnu politiku
INSTITUTIONAL SUPPORT	Forum za slobodu odgoja	FOSI
IZRADA NASTAVNIH PRIPREMA ZA FILMOVE NA ŠKOLSKIM PROJEKCIJAMA	Forum za slobodu odgoja	Udruga Alternator
KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE 4.0.	Mreža mladih Hrvatske	Grad Zagreb
MIJENJAJMO SVIJET MEDIJACIJOM: JAČANJE OSOBNIH I SOCIJALNIH VJEŠTINA DJECE I MLADIH ZA NENASILNO RJEŠAVANJE SUKOBA	Forum za slobodu odgoja	Grad Zagreb
OSNOVNI SEMINAR MEDIJACIJE	Forum za slobodu odgoja	Ekonomski i upravni fakultet Osijek
OSNOVNI SEMINAR MEDIJACIJE	Forum za slobodu odgoja	OŠ Kamenica
OSNOVNI SEMINAR MEDIJACIJE	Forum za slobodu odgoja	OŠ Ksavera Šandora Đalskog, Donja Zelina
PAINT THE WORLD WITH DIVERSITY!	Forum za slobodu odgoja	ProgettoMondo Movimento
POSITIVE THINKING FOR N.E.E.T.S AND E.S.LEAVERS	Danilo Dolci, ITA	EACEA
PROFILE: PROMOTING FINANCIAL LITERACY IN EUROPE	University of Gloucestershire LBG	Europska komisija
RAZVOJ KOMPETENCIJA MEDIJACIJE ZA STRUČNJAČE U OBITELJSKO-PRAVNOJ ZAŠTITI	Forum za slobodu odgoja	Grad Zagreb
SRETNO DIJETE: PROGRAM OBRAZOVANJA ZA SOCIJALNI I OSOBNI RAZVOJ DJECE, MLADIH I UČITELJA U SREDINAMA S MANJE MOGUĆNOSTI	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
START THE CHANGE: CREATING A GENERATION OF CHANGE MAKERS THROUGH INTERCULTURAL EDUCATION AND VOLUNTEERING	Forum za slobodu odgoja	EACEA
ŠKOLE ZA ODRŽIVU EUROPU	Forum za slobodu odgoja	Solidarna – Zaklada za ljudska prava i solidarnost
TIME FOR GOOD EDUCATION 2.0	Forum za slobodu odgoja	FOSI
YES. PLEASE. THANK YOU.	Forum za slobodu odgoja	AMPEU

Odbijeni projekti

NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ	DONATOR
EU BOARD GAME	Forum za slobodu odgoja	Robert Bosch Stiftung
GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE	Forum za slobodu odgoja	Bjelovarsko-bilogorska županija
IJA ZNAM I MENE SE PITA: OSNAŽIVANJE UČENIKA I UČITELJA SREDNJIH ŠKOLA ZA AKTIVNO SUDJELOVANJE I VOLONTIRANJE U ŠKOLII LOKALNOJ ZAJEDNICI	Forum za slobodu odgoja	Grad Zagreb
INCLUDE: INCLUSIVE EDUCATION AND STRATIFIED TEACHING APPROCHES IN SECONDARY EDUCATION	Oxfam Italia Onlus	Italian National Agency
MALI MEDIJATORI KAO NOSITELJI POZITIVNE PROMJENE U LOKALNOJ ZAJEDNICI	Forum za slobodu odgoja	Grad Velika Gorica
MALI MIRITELJI POMAŽU VRŠNJACIMA	Forum za slobodu odgoja	Uniza
NASTAVNI MATERIJALI O EU	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
RETHINKING LEARNING SYSTEMS: SCHOOL LEADERS AND TEACHERS AS CHANGEMAKERS	Asociación Caminos - Asociación para el intercambio educación y desarrollo social	EACEA
T-FAB: FOSTERING TALENTS AND PROMOTING EQUITABLE LEARNING OPPORTUNITIES FOR ALL	INOVA+	EACEA
WE PROJECT: PROMOTING WORK-BASED EQUALITY FOR LGBTIQ+ YOUTH	Medical University of Vienna	DG Justice

Prijedlozi projekata u postupku

NAZIV PROJEKTA	NOSITELJ	DONATOR
ALCT, ŠKOLA PODUZETNOSTI	Forum za slobodu odgoja	Agronomski fakultet
MEDIJACIJA I VRŠNJAČKA MEDIJACIJA U ŠKOLI	Forum za slobodu odgoja	1. privatna gimnazija
MEDIJACIJA NIJE MEDITACIJA 2: AKTIVNI U RJEŠAVANJU SUKOBA	MoSt	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku
MIJENJAJMO SVIJET MEDIJACIJOM: JAČANJE OSOBNIH I SOCIJALNIH VJEŠTINA DJECE I MLADIH ZA NENASILNO RJEŠAVANJE SUKOBA	Forum za slobodu odgoja	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku
OSNOVNI SEMINAR MEDIJACIJE	Forum za slobodu odgoja	OŠ A. B. Šimića
SEMINARI ZA RAZVOJ, UNAPREĐENJE I PROVEDBU STRUČNE PRAKSE U VISOKOM OBRAZOVANJU	Forum za slobodu odgoja	Veleučilište Slavonski Brod
ŠKOLA PODUZETNOSTI	Forum za slobodu odgoja	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
T-FAB: FOSTERING TALENTS AND PROMOTING EQUITABLE LEARNING OPPORTUNITIES FOR ALL	INOVA+	EACEA
VJEŠTINE SAVJETOVANJA I PRUŽANJA PODRŠKE STUDENTIMA	Forum za slobodu odgoja	Veleučilište Slavonski Brod
RYDF: REGIONAL YOUTH DIASPORA FORUM	Organizacija srpskih studenata u inostranstvu	Regional Youth Cooperation Office
ZVIŽDUK IZ BJELOVARA	Grad Bjelovar	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

POPIS SEMINARSKIH GRUPA

U 2019. godini ukupno smo održali **55 edukacijskih grupa** na kojima je sudjelovalo **1322 osoba**, a prosječna ocjena seminara je bila **4,84**. U odnosu na 2018. g., na edukacijama je sudjelovalo 22,2% više sudionika i održali smo 12,2% više edukacijskih grupa.

NAZIV EDUKACIJE	MJESTO ODRŽAVANJA	DATUMI ODRŽAVANJA	BROJ POLAZNIKA	PROSJEČNA OCJENA
Akademija vršnjačke medijacije	Hotelijersko-turistička škola, Zagreb	31.1.2019.	14	5,00
Akademija vršnjačke medijacije	I. gimnazija, Zagreb	25.1.2019.	19	4,90
Akademija vršnjačke medijacije	II. OŠ Vrbovec	4.11.2019.	20	4,93
Akademija vršnjačke medijacije	Industrijsko-strojarska škola, Zagreb	10.12.2019.	16	5,00
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ bana J. Jelačića	23.1.2019.	16	5,00
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ Bartola Kašića, Zagreb	12.12.2019.	16	4,90
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ Gračani, Zagreb	28.1.2019.	20	5,00
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ I. G. Kovačića, Zagreb	17.12.2019.	15	5,00
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ Sesvete	21.1.2019.	23	4,80
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ Vinka Žganca	22.1.2019.	15	5,00
Akademija vršnjačke medijacije	OŠ Vugrovec-Kašina	29.1.2019.	23	4,90
Akademija vršnjačke medijacije	Škola za cestovni promet, Zagreb	30.1.2019.	15	4,80
Akademija vršnjačke medijacije	Škola za medicinske sestre Vrapče, Zagreb	17.1.2019.	20	4,90
Akademija vršnjačke medijacije	Tehnička škola Slavonski Brod	15.10.2019.	12	4,91

Akademija vršnjačke medijacije	Udruga spinalno ozlijeđenih, Split	10. 4. 2019.	20	4,63
Akademija vršnjačke medijacije	Upravna škola Zagreb	5. 12. 2019.	10	4,87
Kompetencije za održivu budućnost	Tomislavov dom, Sljeme	25. – 27. 10. 2019.	15	4,29
Komunikacijske, facilitacijske i prezentacijske vještine	Kuća ljudskih prava	10. 12. 2019.	5	5,00
Konferencija „Školski volonteri 2019.“	Hotel Akademija, Zagreb	16. 5. 2019.	101	4,95
Konferencija školske medijacije	XV. gimnazija, Zagreb	5. 4. 2019.	121	4,90
Mladi mladima o važnosti aktivnog sudjelovanja u školi i lokalnoj zajednici	X. gimnazija Ivan Supek, Zagreb	30. 10. 2019.	58	
Napredni program medijacije	Udruga MoSt, Split	1. – 2. 7. 2019.	15	4,93
Oboji svijet	Daruvar	27. – 28. 8. 2019.	26	4,92
Obrazovanje protiv korupcije	OŠ Konjščina	8. – 9. 11. 2019.	26	4,74
Obrazovanje učenika migrantskog porijekla: stanje stvari	Zagreb	13. 9. 2019.	25	
Osnovni seminar medijacije	Ekonomski i upravni škola Osijek	8. – 9. 3. 2019.	18	5,00
Osnovni seminar medijacije	Forum za slobodu odgoja	28. – 29. 3. 2019.	5	5,00
Osnovni seminar medijacije	Industrijsko-strojarska škola, Zagreb	28. – 29. 10. 2019.	20	4,40
Osnovni seminar medijacije	OŠ Bartola Kašića, Zagreb	17. – 18. 6. 2019	26	4,95
Osnovni seminar medijacije	OŠ Ivana Rangera, Kamenica	27. – 28. 8. 2019.	21	5,00
Osnovni seminar medijacije	OŠ Krapinske Toplice	26. – 27. 9. 2019.	27	5,00
Osnovni seminar medijacije	OŠ Ksavera Šandora Đalskog, Donja Zelina	29. – 30. 8. 2019.	42	4,64
Osnovni seminar medijacije	UD Marije Jambrišak	10. – 11. 10. 2019.	24	4,81
Osnovni seminar medijacije	UD Marije Jambrišak	21. – 22. 11. 2019.	24	4,63

Osnovni seminar medijacije	Udruga MoSt, Split	11. – 12. 4. 2019	27	5,00
Osnovni seminar medijacije	Zagreb	24. – 25. 10. 2019.	6	5,00
Praćenje i vrednovanje ostvarenih ishoda učenja	Veterinarski fakultet, Zagreb	7. 12. 2019.	18	4,83
Pravo u svakodnevici	OŠ Vladimira Gortana, Rijeka	29. – 30. 4. 2019.	6	5,00
Radionica „I ja znam i mene se pita“	Hotelijersko-turistička škola Zagreb	26. – 27. 3. 2019.	23	5,00
Radionica „I ja znam i mene se pita“	Srednja škola Dugo Selo	14. – 15. 3. 2019.	18	4,90
Razvoj i pisanje projektnih prijedloga	Ekonomski i turistički škola Daruvar	28. – 29. 11. 2019.	16	4,92
Razvojni plan škole	II. OŠ Vrbovec	11. – 12. 7. 2019.	55	4,68
Sretno dijete	Tehnička škola Slavonski Brod	3. – 5. 9. 2019.	17	5,00
Sretno dijete	UD Marija Jambrišak	11. – 12. 12. 2019.	23	4,91
Sretno dijete	Vrbovec	1. – 2. 10. 2019.	20	4,83
Škola poduzetnosti	Tehnička škola Daruvar	8. 3. 2019.	34	4,87
Škola poduzetnosti	Komercijalna i tehnička škola, Bjelovar	7. 3. 2019.	29	4,88
Škola poduzetnosti	Udruga Videatur, Zagreb	4. – 8. 6. 2019.	7	5,00
Uvod u projektno planiranje	Ekonomski i turistički škola Daruvar	19. – 20. 9. 2019.	19	4,89
Uvod u projektno planiranje	OŠ Kozala, Rijeka	13. – 14. 12. 2019.	21	4,72
Volontiranje u radu s djecom i mladima	OŠ Lijepa naša, Tuhelj	14. – 15. 6. 2019.	25	4,90
Vršnjačka medijacija	OŠ I. G. Kovačića, Zagreb	28. 11. 2019.	26	5,00
Yes! Please! Thank you!	Rijeka	3. – 11. 11. 2019.	27	3,80

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**